

30/90

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 3.

సంపుటము. ౫

జనవరి 1918 నం॥ నవంబరు నెల 4 వ తేది సోమవారము

No. 177

రాజకీయ ప్రపంచ వర్తమాన కార్తీక మాస శుద్ధ ప్రథమం.

సంచిక ౧౭౩

సిద్ధాద్రి సంవత్సరాది సంచిక

ఈ సంచికలో రాజకీయ సారస్వత సాంఘిక సాం గ్రామిక విషయములు వీలగునెడల వేటువేటు బాగములుగ ప్రచురించుటకు ప్రయత్నింపబడుచున్నది. ఆంధ్రులకు సంబంధించిన విషయములకు ప్రముఖత యియ్యబడును. కాబట్టి యుపనిషత్తుక మహాశయులు యథా ప్రకారము తమ వ్యాసములను డిసెంబరు నెల లోపల పంపివై వేర్వేరునబడిన విషయ విభజనమునకును, సంచికయొక్క సకాల ప్రకటన మునకును సాయపడఁ బ్రార్థితులు.

సంపాదకుడు.

G. W. M. Reynold's Novels

Big Type Editions.

	Rs. A.
1 The Young Fisherman or The Spirit of the Lake. Complete.	0 10
2 Mary Price or The Memoirs of a Maid-Servant in 8 Vols.	5 0
3 Bronze Statue or the Virgin's Kiss in 4 Vols.	2 0
4 Loves of the Harem in 4 Vols.	3 0
5 Canonbury House in or The (Queen's Prophecy) 3 Vols.	2 4
6 The Mysteries of Old London in 3 Vols.	2 4
7 Rose Lambert or Memoirs of a Clergyman's Daughter in 4 Vols.	3 0
8 Pope Joan or the Female Pontiff in 3 Vols.	1 12
9 Faust—A Romance in 2 Vols.	1 8
10 Soldier's Wife in 2 Vols.	1 4
11 Robert Macaire or The French Bandit in England in 2 Vols.	1 0
12 Margaret or The Discarded Queen in 4 Vols.	3 0
13 The Seamstress or The White Slave of England in 2 Vols.	1 0
14 Mysteries of Paris by Eugene Sue in 2 Vols.	1 0

SUPERIOR WATCH CO.

536

Post Box 167 (A) Madras. E.

ఇంద్రజాల మహేంద్రజాలము

ఈ ఆత్మార్థ గ్రంథములో జర్మనీ గారడి, యోగ దృష్టి, వాస్తవభూమి, ఇంగ్లీషు ఇంద్రజాలము, మంత్ర శాస్త్రము, భూతశాస్త్రము, యంత్రములు, ఆమెరికావారి చిట్ట శిశురమామలు. విశిష్ట విశోదవిద్యలు గలవు. ఇంతేగాక మనస్సుని మాయముచేయుట, ముదిడివెట్టును పుట్టించుట, జీవముతో సమాదియగుట, కరీరములపై తలకాయచేత మాట లాడించుట, భూమిపైని గలవలెవును గాలిలో మనస్సుని నిరాధారముగా నిల్పుట మొదలగు విశిష్టములు అనేకము లున్నవి. ఈ గ్రంథమును చదివిన ఆత్మార్థముగా మేల్కొనఁ జేయుగలరని గ్యారంటీ యిచ్చుచున్నాను. దీనివల 4 రూ॥ పి. ఆర్. జశారం గారును, పింగళి. (గుంటూరు జిల్లా)

విషజ్వరము! ఇన్ ఫ్లు ఎంజా విషవడిసెము

ఇన్ ఫ్లు ఎంజా సాల్టు (లేక విషజ్వరములకు ఉప్పు) ఇది ఈ రోగమును నిర్మూలముచేసి ప్రాణములను కాపాడును. ఇతరవిషములను గోరువారు, (1858) హారిదాసర్ వైద్యశాల, రాయపురం, మద్రాసు.

విజ్ఞానచంద్రికా పరిషత్

బహుమానముల సనేకములను గడించిన

శ్రీమతి కంచనపల్లి కనకమ్మగారి

గ్రంథములు

అమృతవల్లి

అత్యద్భుతమైన నవల. నవరసము లొలుకుచుండును. పే 1-4-0.

బుద్ధచరిత్రము

అనంతపురము డగు నీతనిచరిత్ర మిక్కిలి మనోహర ముగ రచింపబడినది. చక్కనిచైతి. మంచి అచ్చు. పే 0-8-0.

చిరునామా: ఆంధ్రప్రదేశ్ కాలయము,

తంబుకెట్టి వీధి, మదరాసు.

మలయ చందనము

(1251) సెగరోగమును తగ్గించు మందు పుచ్చుకొనుచున్నట్లు ఎవరికిని తెలియదు. పత్త్యము లేదు. పిచికారీ మున్నగు కఠినచికిత్సల పనిలేదు. రుచ్యమైన మామలయచందనము ఎటువు తెలుపు, పచ్చ అను మాడు విధముల సెగరోగమును మాడుపూటలలో మాన్యును. డబ్బీ 1-2-0-0 గంధర్వపార్శ్వసి, రాజమండ్రి.

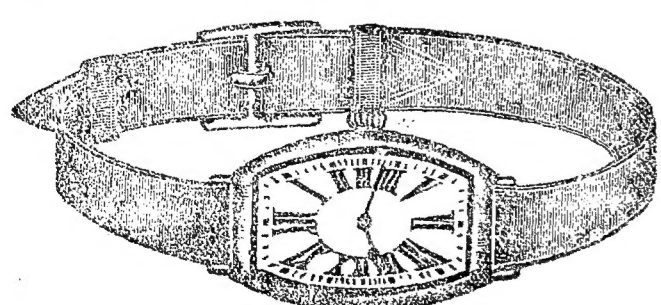

అమృతాంజనము

తలనొప్పిల మాన్యును. శార్యపునోవలల కారణాలును వాయువు-పోల్ల పోగొట్టును. గుణవాసనగలిగి యుండును. శ్రుతియుంబి సంపదగినది. 109, ఫోకోడు ఫోల్స్, బొంబాయి, తంబుకెట్టివీధి, మదరాసు.

ఒక నిమిష మాలస్యమైనను!

(1049)

గడియారములు పెక్కురకములు మా వద్ద గలవు. నమ్మకమైనవి. చాల స్వల్పధరలు. సాగునైనట్టియు, అందమైనట్టిన్ని సరియైనకాలమును చూపునట్టిన్ని గడియారములను సప్లయ చేయగలవారము. జేబులో వేసికొనుటకును, మోటారుబండ్లకును, వేటకును, ప్రయాణమునకు పయోగించు గడియారములు కలవు.

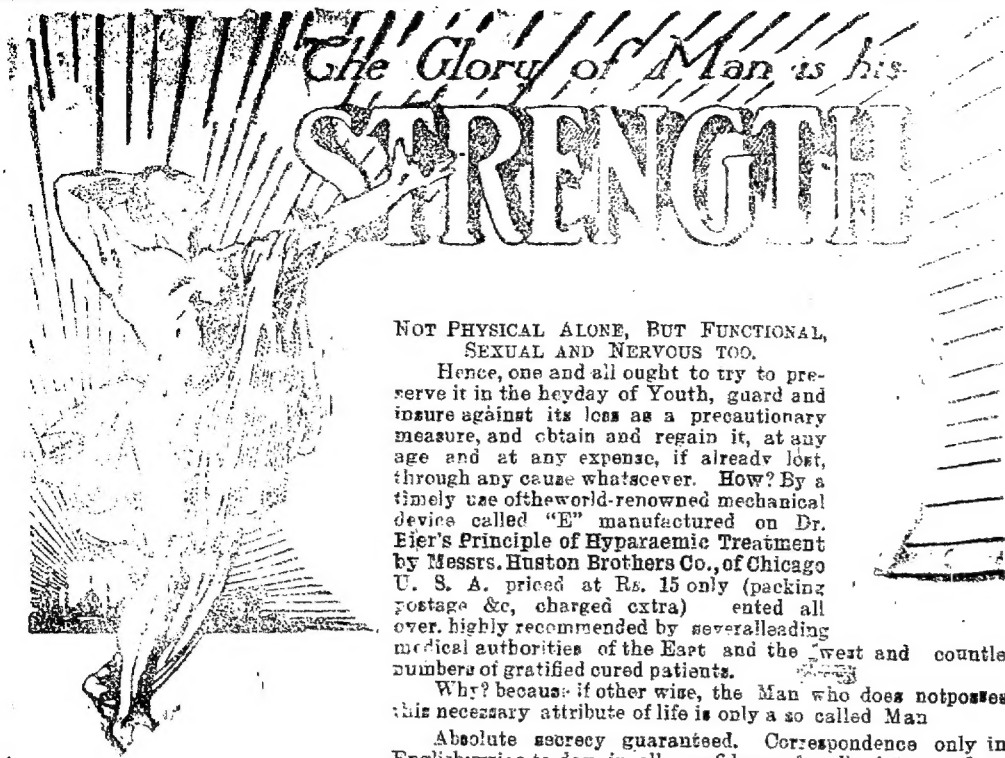
అందరివద్దను దొరకగలవు.

ఏజెంట్లు: జి. ఇ. సంపత్తు శెట్టి అండుకో, ఎన్ ప్లనేడు, మదరాసు.

ఒక గంట ఆలస్యమైనట్లే!

ఎలక్ట్రా వాచీలు

క్షణమైన తేడాలేక పని చేయును. ఏ దేశమందున్నను ఏ స్థలమందు యుంచినను సరిఅయిన గంటలను తెలుపును. భూసైన్యములకును, నావికాదళమునకు, వ్యాయామక్రీడాపరులకును అనుకూలించును.

NOT PHYSICAL ALONE, BUT FUNCTIONAL, SEXUAL AND NERVOUS TOO.

Hence, one and all ought to try to preserve it in the heyday of Youth, guard and insure against its loss as a precautionary measure, and obtain and regain it, at any age and at any expense, if already lost, through any cause whatsoever. How? By a timely use of the world-renowned mechanical device called "E" manufactured on Dr. Eier's Principle of Hyparæmic Treatment by Messrs. Huston Brothers Co., of Chicago U. S. A. priced at Rs. 15 only (packing postage &c, charged extra) sent all over, highly recommended by several leading medical authorities of the East and the West and countless numbers of gratified cured patients.

Why? because: if other wise, the Man who does not possess this necessary attribute of life is only a so called Man.

Absolute secrecy guaranteed. Correspondence only in English: write to-day, in all confidence if really interested on

for descriptive literature regarding this marvelous cure, especially mentioning the Andhra Patika to the
[669]
Erectruss (A. P. DEPTT) Sol Agency for the East, Batala (Punjab) India.

మిక్కిలి మనోహరముగ నువాసన 1286

(విజయం) ఆటో దిల్ బహార్. (విజయం) కాబడినది.

ఇప్పుటికాలపు రుచి కనుపడునది, పాటిలేని మనోహరమగు నువాసనగలది. ఆటో-హోగాని, పానాముగాని, చేర్చబడకయే నిర్ణయ చేయబడిన కేవల పుష్పసాగము.

నీ కువాలపై కొన్ని చిగురులు చింకకంపనతో, మనోహరమగు నువాసన నిర్మలమగును.

ఈ క్రింది పరిమాణముల నీసాలలో నందును.

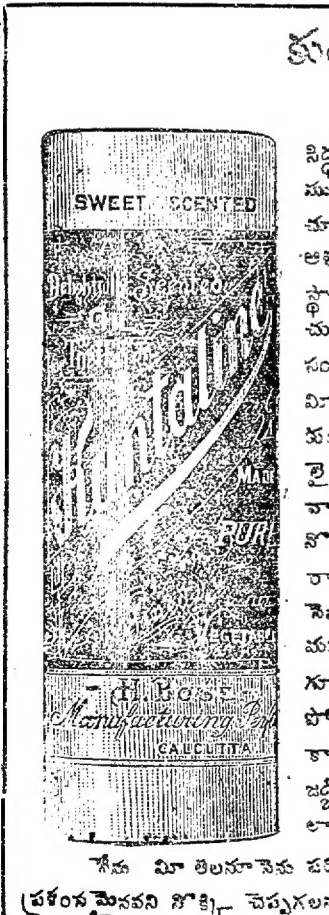
చిన్న నైజా (అర్రాం)	నీసా 1-3 రు 0.8-0
మధ్యకము నైజా 1-ర్రాం	" " 0.12-0
నోక నైజా 2 "	" " 1.4-0
వెద్ద నైజా 4 "	" " 2.0-0

వి. వి. భువ్వల రు 0.4-0 ప్రత్యేకము

పల్లెల, పట్టణములందలి ప్రసిద్ధులగు ప్రతిమిత్రులతోను దొరకును. దీని ఆసక్తిమగు నకలు పెంట్లు కలవు. కావున, కామ కోమలమును నీసా నైజాను, కార్మికైనను ఆటోదిల్ బహార్ అను పేరున పరిచింపుడు ఈ ఆటో దిబ్బచోటయొక్క సులభములను తరికిలనచేయ గోరువారి దిగునవాని ప్రాసినతో అలాగే మిత్రులగు నువాసనకార్డు ఉచితముగ పంపుదురు.

సోమవారము: అంగ్లో-మంగ్లో డ్రగ్ అండు కెమికల్ కంపెనీ నెం. 155, జుమ్మా మసీదు పక్క, బొంబాయి.

మృత్యువు దేహమును: దేహము మరణోత్తమున, దేహము మరణోత్తమున.

కుంతలైక వాసనలైలము.

కుంతలైక తలనూనెను గురించి నుప్ర సిద్ధ పురుషులగు డాక్టరు సర్ రవీంద్రుడు మున్నగువారందఱు పొగడినవాలులను మీరు చూచినచో వారట్లు వ్రాసినందులకు మీరు ఆశ్చర్యమున తలవ్రేచుచుందురు. వెంట్రుక స్థానములను బలపరచి తిరుగమొలక లేత్తిం చును. ఎప్పటియట్లు నిండు జుట్టుకలగి సంతోషముగ నుండగలరు. కుంతలైకను మీరు చేసిన ఇట్టిమేలును ఇతరులకు చెప్పి దుండగ మీరుండగదా? మీ కుంతలైక నూనెను తెండు మానములనుండి వాడుచున్నారను. మా బంధువులలో నొకడ చాలకాలమునుండి వెంట్రుకలు రాలిపోవుటచే వ్యసనపడుచున్నవారు. ఒక నెల కుంతలైకను వాడిన వెంటనే జుట్టు మరల పూర్తిగ వెలిగినది. తుంచి నువాసన గూడ కలది. వాసనరానికొనినదిదడ కూడ పోవాలను. మదరాసు రాజధాని స్కూలు కాజుకోర్టు ప్రధాన న్యాయాధికారి (చిఫ్ట జడ్జి) సి. కృష్ణక (ఆఫీసర్) వారు ఆటు లాగా రిట్లు వ్రాసియున్నారు:

నేను మీ తలనూనెను పరిమళద్రవ్యమును వాడియుంటిని. ఇండియాలో నేను జూచినంతవరకు ఇవి చాల ప్రశంసమైనవి నొక్క చెప్పగలను.

మదరాసు ఎగ్జిజిక్ కార్యదర్శి డి. వి. హనుమంతరావుగారిట్లు వ్రాసిరి:—

ఇట్టి పరిమళద్రవ్యములు భారతీయులచే తయారుచేయబడుటచే భారతీయుల ప్రతిభా విశేషమును వారి ఉత్సాహము తెల్లపరుచును.

For Prices terms of Sub-Agency to
K. N. V. Iyer & Co., Thambuchetty Street, MADRAS.

నలు ఏజన్సీ మదరసు నున్న నువాసన కొరవారు, మదరాసు, తంబుకెట్టి పీథిలో నున్న మా సోలు ఏజంటులు

కే. ఎన్. వి. అయ్యరు అండు కంపెనీవారికి వ్రాసికొనవచ్చును.

H. BOSE, Manufacturing Perfumer, 61/3 Bowbazar Street, CALCUTTA.

నరసాపురము వార్తలు.

కడచిన నెల 28 వ తేదీన జైలు పాఠశాలా ప్రకృతి కాస్త్ర బోధనాలను ప్రవేశ మహాత్మ్య మమితానందముగ జరుపబడెను. కృష్ణజిల్లా కలెక్టరు ఏ. వై. జీ. కేంబెల్ గారే గా సనాధితమై కనిపించిరి. రెండవసారి ఇన్ స్పెక్టరు డబ్ల్యు. బి. బ్రయర్లీ గారు రావుబహదూర్ కూర్మా వేంకటరెడ్డినా యుడుగారు నెడించి హనుమంతరావుగారు డి. జేవళ్ రాజు గారు గవర్న మెంటు బ్యాంక్ యేజంటు డిప్రీవ్వు మునమును ఇకాభార్తి నలుకలెక్టరు మొదలైన యూకోపియక్ వారి తీయ ప్రముఖులు సభాభవన ములకరించిరి. జైలు పాఠ శాలాపాధ్యాయులగు యస్. వి. వేలియాయకం పిళ్ళగూర్, గ్లీ ఘోషావలాను భట్టిప్రోలు నిత్యానందరావు గారు రాంభల్ల వలూను రచించిన సరసపద్య మాలికలు చనువబడి సభికుల కమితానందము సంఘటించె. అనంతర మగ్రాసనాధిపతిగారిచే బోధనాలయము తెఱవబడి పాఠశాలాప్రధానోపాధ్యాయు లగు అంబారాజునా జయరామరావు సంతతులు బి. ఏ. యల్. టి. గారి యధీనము చేయబడగా మారా భవననిర్మాణ ప్రారంభప్రయత్న మాదిగా దానికి సహాయభూతులై కా ర్యనిర్వహణ మొనర్చిన కేంబెల్ గారినిగూర్చియు చాలకాలము నుండి యాండు రథమునుకొండొక స్థలమునకు మార్చి తక్కువేత మును భవన నిర్మాణమున కనువ్రచిచిన ఆత్మార్థ సర్వేశము శ్రేష్ఠిగారిని గూర్చియు వ్యవకార్యముకంటె నధికాదరణతో నొక్కసంవత్సరము లోపుననే తద్యవనిర్మాణమును సులలి తముగా సమకూర్చు చేసిన చెన్నా వేంకటరామయ్య నాయు డుగారినిగూర్చియు తమ మనంబుక పేరునాటియున్న యా నందమును గళవారియెదుట వెలిజెమ్ముచు సరససభిని నావస్య నించిరి. వాయుడుగారికి మూలము కమిటీవారిచే కృతజ్ఞతా పూర్వకముగ బంధుభవక మొసంగబడెను. వాయుడుగా రుకు తమ సంతోషమును వెలిపుచ్చుచు తమ పనివాండ్రితో ననేకులకు వస్త్రబహుమానము లొసంగిరి. పిమ్మట కేంబెల్ గారును ఈ పాఠశాలాకన్యకు సవనపుపుంబోలె పత్రిసేతి యొక్కయు నాదరించుచున్న సర్కిల్ ఇక్లెక్టరు బయర్లీ గారు ను పొడవొప్పురుగారిచే వ్యర్థ ప్రతిమాన విధితమారాంబం శృతులు గావింపబడిరి. సభికులు సన్మానింపబడిరి. అనంతరము చెన్నా వేంకటరామయ్య నాయుడుగారు పాఠ శాలలోని లీ ద వి వాక్య ధ్వ ల వి ని యో గ ము నకుగాను రు. 50-0-0 లు విరాళ మొసంగిరి. పాఠశాలాప్ర ధానాధికారులను ఇకాభార్తి నలుకలెక్టరు నగు మున్నర శ్రీని వాసరావుపంతులు బి. ఏ. గారు తమనామభూతిని పెల్లడించుచు ధన్యస్థికార మొనర్చిరి.

అనంతరము కొప్పర్తి యడ్లన్న పంతులుగారికి ప్రభుత్వము వారిచే నొసగబడిన రావుసాహేబు గౌరవలంఛనమును గౌర వపత్రమును కలెక్టరు కేంబెల్ గారిచే నొసగబడెను. రావు సాహేబు కొప్పర్తియడ్లన్న పంతులుగారు జేత డేనుమునకై పడిన శ్రమనుగూర్చి కలెక్టరుగారు రువస్యనించిరి. భట్టిప్రోలు నిత్యానందరావుగారును, వి. వి. ఎల్. నరసింహమూర్తిగారును నందిరాజు చలపతిరావుగారును పంతులుగారివై రచించిన పద్యములు సభికులకు శ్రోత్రానందము కల్పించెను.

ఆశుకవిత్వమునందు బ్రఖ్యాతిపొందిన రామేశ్వర కవులు సభికులెల్లరు సమ్యయానందపరపతు లగునట్లు ఒకరితోభ వాల నొకరు తెక్కునమించిన పద్యరత్నముల సభికులశ్ర నణభూషణముల నొనర్చిరి. జార్జిచక్రగిరిగారికిని ఇంగ్లీ షు ప్రభుత్వమునను సాతశాలకును సర్వోన్నత్యము నభిలషించు చు తేనుబడిన సభికుల కరతాశక్తులతో సభ ముగిసెను.

జైలు హైస్కూలు ప్రాథమిద్యార్థులు ఉపాధ్యాయులకొందరు ప్రస్తుతవిద్యార్థులు 28-వ తేదీ రాత్రి ప్రతాప రుద్రీయము క్యాంపులెలుగారి సుత్యమున వారియాదరణక్రింద ప్రదర్శించిరి. యుగంధర సాత్రధాతులగు అయ్యగారి రామ చంద్రరావు పంతులు, బి. ఏ. గారికి హితకారిణి పత్రికాధి పతులగు రుగ్గి రాల దేవప్రాజుగారు కళకము నిచ్చెదనని బందరు పల్లికు ప్రాసిక్యూటరు నెడించి హనుమంతరావు పంతులుగారు ప్రచురించిరి. నుమారు రు. 40-0 నాటకమువల్ల వచ్చినట్లును ఈడబ్బుఖర్చులు పోను జైలు హైస్కూలు మాగజయిననకు పూర్ ఫండ్ నమిత్తము ఉపయోగపరచెద రనియు తెలియపచ్చి నది.

ఒక విద్యార్థి మరణము:—విశాఖపట్టణమున నుమారు నెలదినములనుండి ప్రబలముగా నున్న క్రోత్త విషజ్వరముచే అట్టో బరు 20-వ తేదీ సాయంకాలము మెడికల్ స్కూలు మూడవ సంవత్సరపు విద్యార్థి నాయన వేంకటరామ యాడు బాధపడి స్వర్గస్థుడాయెను. ఈతడు 20 సంవత్స రముల ప్రాయమువాడు. కోప మన నేమియో ఎరుగదని ఇతని యకాలమరణమునకు వైద్యవిద్యార్థులందఱు నెంతయు చింతిలుచున్నారు.

మితవాదుల సభ

బొంబాయిలో సమావేశమగుట.

గత శుక్రవారమునాడు మధ్యాహ్నము రెండుగంటలకు బొంబాయి నగరమునందు ఆఖిలభారత మితవాదులసభ సమావేశమైనది. ఇందుమించు అయిదువందలమంది ప్రతినిధులు పాల్గొన్నారునుండి సభకు విచ్చేసిరి.

ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులగు సర్ దిన్నాఎడ్లెల్లి వాచాగారు ప్రతినిధులకు స్వాగతమునుగాను నిలుపఁ చెప్పిరి:—

ఈ సందర్భమున మి రిచ్చటికి విచ్చేసినందులకు ఆహ్వానసంఘమువారి తరపున మీ కతిథితులముతో స్వాగతమునుగానున్నాను. ఈసభను సేతు సమావేశపరచుటకు కారణములు మీకు వివరించుట అవసరము. రాజకీయతాపరణమంతయు చిందరవందరగా నున్నది. స్వాతంత్ర్యరక్షణార్థమై మన కీయబడిన వరములను మరచిపోయినాము. తెలివితేటలు గలిగి జేతమునకు పాటుపడువారు అడగఁజొక్కుబడిరి. మనలో మనకే పోరాటము హోరాహోరగ జరుగుచున్నది. అనవసర భేదాభిప్రాయములను రూపుమాపి, రాజకీయరంగమున గల కళంకమును పోగొట్టి జేతగౌరవమును నిలుపుటకే ఈ మహాజనసభ సే దుద్ధ్యవించినది.

ఆంగ్ల పాలన దైవములు

ఈ గందరగోళములో జాతీయవిశ్వాసమునకు కావలసిన సాధనములను మనవారు మరచిపోయినారు. ఇందులను సేమన మధోగతికి పోవలసినవారమై యున్నాము. మనలో ననేకులకు చిరపరిచయమైన హ్యూముగారు సంకల్పము ఈ విషయమునే యొకసారి చెప్పెను, మన మిసాధనముల నరయకపోయిన భారతజేతమునకు ముక్తిలేదని ప్రవచించి యుండిరి. తొందరపడకుండ, ప్రజాభిప్రాయమును మన మతి జాగరూకతతో ప్రపంచమునకు తెలుపుచుండవలయును. దాదాభాయి నారోజీగారు చెప్పినట్లు ఆదిమధ్యాంశరహీతుడగు పరమేశ్వరుడే మన పురోభివృద్ధికే అండ్లములను మనవై పాలించుటకు పంపియింపాడు. కావున మనము ప్రజల కష్టసుఖముల దెలుపుటకు వీలందుటకు దౌరతనమువారికి కయిలము మనము గోడ్చుచుండవలయును.

మన శక్తిని సామర్థ్యములు

1888 నుండి ఏప్రిలు 20 వ తేదీని హ్యూముగారు, కాంగ్రెసుయొక్క యుద్దేశ్యములను గురించి యుపన్యాసమును మీలో ననేకులు మరచియుండిరిని తలంచెదను. మన కష్టస్థితిని గురించి కాంగ్రెసులో ప్రతిసంవత్సరమును చర్చించుకొనుచు, ప్రజలలో నొకనిధును నుత్సాహమును రగులుకొలుపుచు, దౌరతనమువారికి సహాయములను మనకు కావలసినవానిని బడయుచు నుండిన, మన యాశయములు త్వరలో సఫలీకృతము లగును. అప్పుడు ఆంగ్లేయులు మనము శక్తిమంతుల నని తలంచి మనకు కావలసిన వరముల ప్రసాదించగలరని ఆనాడు హ్యూముగారు చెప్పిన మాటల మన మెన్నదైన మరచిపోకలమా?

మన మాక్కు

ఈయుద్దేశ్యములు ఎంతవరకు కార్యరూపమున బెట్టుబడినవో యొకసారి యాలోచింపుడు. ఈయుద్దేశ్యములపట్ల సానుభూతిగల ఈకాలపు కాంగ్రెసుయొక్కతలు ఎంతమంది గలరో తెక్కవేయదు. మనప్రతిభాశక్తుల ఆంగ్లేయులకు చూపి వారి యొద్దనుండి స్వాతంత్ర్యమునుబడయెటకు, మనమిత్రత్వ ప్రకృతికాలపు కాంగ్రెసునాయకుల నడుగుటకు స్వాతంత్ర్యము లేదా? తొందరపడకుండ పనిచేయుచుండిన ఆదిపతి మగు పనిచేయుటకు మనకు శక్తిలేదా? హ్యూముగారి అమృతవాక్యముల మనము స్మరించుటకు ఆకృతింతులమా? ప్రకృతిము కాంగ్రెసు యువకులు నడచుచున్న సుదృఢము మనగమ్య సాధనము చేరుటకు మహాప్రయత్నము లని చెప్పుటకు మాకు స్వాతంత్ర్యములేదా? రాజకీయరంగమున చాలకాలము అనుభవముగలిగి కాంగ్రెసునాకను నడపిన జేతాభ్యుదయమునవై ఆంగ్లేయుల సానుభూతిని బడసినగాని మనకు ముక్తిలేదని వాకొనుటకు మేము అసమర్థులమా?

నాయకుల ప్రతిభలు

కాంగ్రెసు స్థాపించినదానిగా తీర్మానించిన తీర్మానములు ఎంతవరకు ఫలవంతములైనవో యొకసారి యాలోచింపుడు. అవి ప్రజలలో ఎంతవరకు శక్తిని రగులుకొలిపి పనిచేసినవో వివరించుట

అవసరము. ఈమేళనంద్ర బాసర్ల దాదాభాయి నారోజీ రమేళ చంద్రనర్స, ఆనందబోసు తియ్యబ్బి, మెహతా, భూపేంద్ర నాథబాస్, లాలు మోహనభూసు, శంకరనాయకు, రిస విహరి గోసు, గోకేలు, విష్ణు నారాయణ భారు, హెన్రికాటన్, వెడద్యభరణ, సత్యేంద్ర ప్రసన్న సింహగార్ల అధ్యక్ష కోపన్యాసముల చదివినవారికి వారి శక్తిసామర్థ్యములు రాజనీతిజ్ఞత బాగుగ కేటపడగలదు. అట్టి ప్రతిభ ప్రకృతిము మన వారిలో గలదో ఆలోచింపుడు.

తరువాత వాచాగారు, కాంగ్రెసు చేసిన తీర్మానములను దొరతనమువారు ఎంతవరకు కార్యరూపమున బెట్టిరో చూపిరి. కాంగ్రెసు కోరిన రాజ్యాంగ సంస్కరణములపట్ల పార్లమెంటువారు సానుభూతి చూపి యెటుల వానిని క్రమక్రమముగా కార్యరూపమునబెట్టి, ప్రజలలో స్వాతంత్ర్యబీజముల నాటిరో చూపి పార్లమెంటువారి సానుభూతికి తా మెంతయు కృతజ్ఞుల మని నుడివెరి.

తరువాత ప్రకృత స్థితిగతులను గురించి వాచాగారు ఇటులనిరి:—ప్రకృతిము మనము కొత్తవాతావరణమున నిరసించుచున్నాము. గత ఏబదిసంవత్సరముల నుండి జేతనేకుల పనిచేసిన వారు వెలకకు నెట్టుబడుచున్నారు. అయినను గత అయిదారు వారములనుండి మన మిత్రమండలివారికి కలుగుచున్న జయములను మాకును కొంతశక్తి గలుగుచున్నది. ముందంజవేసి జేతస్థితిగతుల బాగుపరచుటకు ప్రయత్నించుటకు శక్తి కలుగుచున్నది. కావున సక్రమబద్ధమైన ఆందోళన మతో మనము పనిచేసిన మనపూర్వపు కోరికల కొనసాగించుకొనుటకు శక్తి కలుగగలదు. రాజ్యాంగనాకను నడపుటకు నాయకులై ప్రధానులు. కావున పూర్వపుదినముల స్ఫురించుకొనుట. అవి మనకు ముందు మార్గదర్శకములు కాగలవు. అభిప్రాయములలో భేదము బుండవచ్చును. అభిప్రాయములు జ్ఞాన కేజములచే నొక వ్యక్తియండి వెలువడగలవు. కుచ్చితమైన అభిప్రాయములు జేతము నధోగతిపాటు చేయగలవు. కావున జేతాభ్యుదయమునకు పాటుపడుచుండువారు వీరిని జాగరూకతతో గమనించవలయును. జాగరూకతతో రాజకీయతాపరణమును గమనించి, మన గమ్యస్థానమునకు తేమముగా చేరుటకు మార్గముల నరయుట మనవిధి. జేతము నుద్ధరించుట మన ప్రథమ కర్తవ్యము.

మనయుద్ద్యమము నిరంతరము కొనసాగుటకు కాలానుసారముగ కొన్నిమాన్యులుండుట అత్యవసరము. ప్రజలు మాకు చూపు మాన్యులు కందనపూర్వకముగా నందుకొనగలము. ఉత్సాహవంతు లగు యువకులు మన యుద్ద్యమమునకు చాల పనిచేయగలరు. అట్టివారు మాయుద్ద్యమమున నుండుటకు అభ్యంతరము లేదు. వారు విశాలహృదయముతో పనిచేయక పోయినయెడల వారి మాన్యులు కేళియన కెంతయు నుపద్రవకరములు. అయినను వారికి నడిమైన శిక్షణ సామర్థ్యములగు నాయకులయొద్ద నిచ్చినయెడల ఎంతయు లాభప్రదములుగ నుండగలవు. కావున నుత్సాహభరితు లగు యువకులు తొందరపడక, రాజనీతిజ్ఞులయొద్ద కొంతకాలము పని నేర్పుకొనిన యెవల జేతయిన కెంతయు సేవచేయగల రని నా అభిప్రాయము.

రాజ్యాంగ సంస్కరణములు

తరువాత వాచా ప్రకృత రాజ్యాంగ సంస్కరణముల పట్ల అభిప్రాయమును తెలిపుచిరి:—

మాంటాగు సంస్కరణముల వంటివి ఇంతవరకు మన కెవరును, ఎప్పుడును ప్రసాదించి యుండలేదు. ఇవి కార్యరూపమున బెట్టుబడినయెడల మన జేతభావికమున కెక్కువ లాభము గలుగగలదు. ఆగస్టు 20 వ తేదీ నాటి ప్రకటనము లోని వరములపట్ల మాంటాగుగారు గౌరవముచూపి, మన జేతనాకను స్వరాజ్యగమ్యస్థానమునకు చేర్చుటకు సదుపాయముల చూపినందులకు ఎంతయు వందనీయము. ఈ సంస్కరణములలోని పూనిమముల లాభముల వివరించుట నాకర్తవ్యము కాదు. అతిసాగుర్థు లనిపించుకొనిన కాంగ్రెసు లలో ప్రఖ్యాతులును, నేడు మనసభకు అధ్యక్షుని వహించబోవు బెన్లీ గారే వీరిని మీకు వివరింతును. జూలై నెలలో కొంతమంది మిత్రులనుసహాయమున నేను రాజ్యాంగసంస్కరణములపట్ల నొకప్రకటనమును ప్రచురించియుంటిని. అందుగల అభిప్రాయములనే నేనును నేను గౌరవించుచున్నాను. వీనినే నేను మీరు భారతభూమిపక్షమున తెలిపి కీర్తికంతులంకండు.

ముందుంచేయవలసిన పని

ఈ విషయమున పనిచేయుటకు వంగజేతమువారు పూనుకొనినారు. ఒక సంఘమును నెలకొల్పి ప్రజాభిప్రాయ

మును కనుగొనుచున్నారు. అటులనే మీరును మీమీ ప్రాంతములకు వెళ్లినపుడు సంఘముల నెలకొల్పి, మన యాశయముల నుద్ధరింపుడు. జేతగౌరమును నిలుపుడు. గత యుప్పుని సంవత్సరముల నుండి స్వాతంత్ర్యగమ్యతో పనిచేసిన మీరు జేతనాకను నడపుడు.

వాచాగారి యుపన్యాసమైన తదనంతరము కార్యదర్శి సమర్థుగారు సభకు రాజాలమికి చింతించు కొంతమంది పెద్ద మనుష్యులు పంపిన తంతివార్తలను, ఉత్తరములను చదివిరి.

అటుపిమ్మట సర్ నారాయణ చంద్రవార్కరుగారు, నురేంద్రనాథ బెన్లీగారి జేతనేమను కొనియాడుచు వారు నేటిసభకు అధ్యక్షులుగానుండి రాజకీయ నాకను నడువకొరిరి. రఘునాథ నరసింగరావు కుఢోల్గూరుగారును, భూపనీ యలగు చిర్రాపూరి యజ్ఞదత్త చింతామణిగారును, చంద్రవార్కరుగారి యుపపాదనము నామోదించుచు మాటలాడిరి.

తదనంతరము ప్రతినిధులందరు కరతాళధ్వనులు చేయుచుండ మానసియులగు నురేంద్రనాథ బెన్లీగారు సభాధిపత్యము వహించి అధ్యక్షకోపన్యాసమును చదివిరి. వారి యుపన్యాసములోని ముఖ్యభాగముల ముద్రించుచున్నాము.

బెన్లీగారి అధ్యక్షకోపన్యాస సంగ్రహము.

మితవాదనామము

అనుమాట వాకు రుచించుటలేదు. కాని, అది యిప్పుడెల్లడల వ్యాప్తమగుటచేతను, మితత్వము, యుక్తాయుక్తవినేచనము, ఆత్మనిగ్రహము మున్నగు సద్గుణములం దివిడి యుండుటచేతను నేను దాని ను పయోగించుచు న్నాను. జాతీయ పక్షపు మధ్య భాగము వారను పేరు మనకెంతయు సమంజసముగ నుండునని నా అభిప్రాయము. ఏలనన, భీముతిమగు రాజకీయోద్ద్యమములకు మన మెల్లప్పుడును, ప్రతికూలు రోకవై పునను, అమితిసంస్కరణ వాదులు మరెయ్యకవై పునను ప్రయత్నముల సలాపుచుండ, మధ్యమార్గము ననుసరించి వర్తించుచుంటిమి. మితవాదపక్షము వారమగు మనము పురోవృద్ధి కనుకూలముగను, విప్లవమునకు ప్రతికూలముగను, నున్నారము. విప్లవోద్ద్యమమును పెంపొందించు విధానములను మనము ఖండించుచున్నాము. రుస్సా విప్లవోద్ద్యమఫలితము లగు భయంకరకృత్యములు మనకు కర్ణకరోరముగ నున్నవి. అట్టి ఉద్యమములు మనజేతమున నుద్భవించవలెననుగాక! కాని, అసంతృప్తికరములగు సంస్కరణములు గాని, సంస్కరణప్రసాదమును కాశ్యతిముగ నాలసిందినగాని విప్లవమునకు మాన్ మేర్పడినను సభ్యమునుగూడ నెల్లరును గ్రహింపవలెను. కాంతియొక మగు పురోవృద్ధికి మితవాదపక్షమువారు మిత్రులు.

మా ఉద్దేశ్యములు

వీలగుపట్ల ప్రభుత్వముగారికి సహాయమునర్పటము, జేతజేతమున కత్యవసర మగునప్పుడు వారి విధానమును ఖండించుటయు మామతము. “శక్తికొలది సహాయముచేయుటయు, అవసరమగునపుడు ఖండించుటయు” మా కార్యనిర్వహణమునకు ప్రధాన మూలము. కేవలము ఎదిరించు నుద్దేశ్యముతోడనే మేము విమర్శకు బూరుకొనము. అవసరమగునపుడు వంగజేతభిజనమునకు గావించి నట్లు మరల నానవోళనము సలాపుటకు మితవాదులు సంసిద్ధులై యున్నారని నేను నిశ్చయముగ చెప్పగలను. కాని దైవానుగ్రహమువలన మన ప్రభుత్వమువారి దృక్పథము మార్పు జెందినది. నేను నాకృత్యములతో వారు మనలను తిలకించుచున్నారు. ఆస్థితిని సంతోషముతోడన, ఉత్సాహముతోడను, మనము గ్రహించి, బ్రిటిషు రాజనీతిజ్ఞులకు మనము చేయుత నొసంగి, దైవము మనకొర కేర్పరచిన ఉన్నతస్థానము నందుటకు ప్రయత్నముల సలుచుము. ఈమాన్యున ప్రస్తుత కాంగ్రెసు నాయకులు గుర్తింపక యింకను తమ ప్రతికూలోద్ద్యమమునే కొనసాగించ దలంచుటచే మన మిత్రత్వకసమావేశము గావించవలసి కచ్చినది. ఇచ్చట నైకమత్యముగో, ఏకాభిప్రాయముతో మన మెల్లమును ఘనరాజకీయనయస్యల పరిష్కరించు టగత్యము.

రాజకీయ సంస్కరణములు

1917 ఆగస్టు, 20 తేదీని గావించబడిన ప్రభుత్వప్రకటనము మన రాజకీయచరిత్రమున మూతన శకారంభమునకు కారణభూతమగుచున్నది. కాని నీవేదికకర్తలు ప్రజలయెడల వ్యక్తపరచిన అనిశ్వాసము గూర్చి యింకను విమర్శింపవలసి యున్నది. అట్టి అనిశ్వాసము ఉదరభావసమర్థితమగు నై ప్రకటనముతో గాని, తత్ఫలితములగు సంస్కరణముచన

అ యు క్కేదా శ మం, శు, ఆచారవన్విధి, జి.టి. మధరాను

భారత సంస్కరణము.

ప్రభువుల సభయందు చర్చ.

లండను, ఆక్టోబరు 23:—ప్రజాప్రభువుల సభలోని సభ్యులలో నొక మిత్రసంఘమును భారత సంస్కరణములను యోచించుట కేర్పరచుటయందు ప్రభువులసభయందు మిడిల్ టను ప్రభువు ప్రతిపాదించెను. తనవార లాన్సుడౌను ప్రభువు గారుపర్యవేక్షించిరి. సాలనమునందు భారతీయుల కెక్కువ ప్ర మేయమును కలిగించుట వారికిష్టమే. స్వపరిపాలనాప్రతిష్ఠా పనమును వృద్ధిచేయవలయును. కాని ఆంగ్లలోనే సంపూర్ణ మైన ప్రజాప్రభుత్వమును నిర్మించుటయే ఆంగ్లేయుల ఆశయ మని తెలుపుట భంగకరమని లాన్సుడౌను ప్రభువు తెలిపెను. స్వపరిపాలనము ననుభవించుచున్న అధినివేతనములలో భారత వర్తమును పరిసమానముగ చూచుట ప్రమాదాని చేయకాదు. అధినివేతనములవారు ఆంగ్లేయులు. వారిపట్టికి ఆంగ్లేయుల నేయం దురు. భరతవర్తము పూర్వదేశము. ఆమెయెప్పుడు తనపూర్వ దేశసంప్రదాయమును స్వీకరించును.

ఒకదేశ పాశ్చాత్యప్రజాభావములవలన భారతదేశ ము చలించినను వైద్యని మాత్రమే చలించుచుగాని ఆమెచ్చా దము మెప్పటికిని ఒకేమోస్తరుగ నుండును సంస్కరణ నిర్మాతలకు భరతవర్తమునందలి వర్తనితీతిను పాటింపలేదు. భరతవర్తము యొద్దమునందు ఆంగ్లేయమునకు సాహాయ్యము చేసియుండునది సంస్కరణములు పారిగోషికమని చెప్పుదురు. కాని వారు ప్రజాసంఘముల వేరనాభివృద్ధి నే కోరుచున్నా రు; భూములను సంపాదించుకొని నుభవదనత ననుకొనుచు న్నారు. ప్రజాప్రభుత్వాదర్శప్రాప్తి ముందర భారత గాజ్యాంగవేత్తలు శ్రమపడి కాపాడిన దేశభావతీ, సాభాగ్య ము, స్వాతంత్ర్యము, కార్యము పర్యాకరము మున్నగు వానికి సంబంధించి సమస్యను చూచుటలేదు. దానిని యుక్తము లుక్తియునగు దుందుకోరికలయ్యెను. పూర్వదేశసంప్రదాయము లను వైఖ్యతలను పూయటవలన పాశ్చాత్యసంస్కరణము కలుగ నేరదు. ఆంగ్లేయాలను ఆంగ్లేయోగ్యులు ప్రజలకు ప్రసా దించుటపోవుటకంటె భారతీయులను వేరు మరద్రవ్యము లేదు.

సి డెనుహాము ప్రభువు

తరువాతి సి డెనుహాము ప్రభువు ముల్లాడి దేశమునకు ఖైదుమును వైదేశికము నగు నంశమును సంస్కరణ నివేది కము భరతవర్తముమొదలగు గట్టిజూచుచున్న దని నుడివిరి. భారతీయోపమనకు, సంప్రదాయమునకు, ఆచార క్షయ పారములను భారతవిద్వాంసభమునకును విభిన్నమైన దానిని నివేదికము నుండించినది. రాజద్రోహ విచారణసంఘపు నివేది కమును, రాజ్యప్రతినిధి కాశ్యపుల సోమవారము యొక్క ప్రత్యేక సంపుట నివేదికమును సంస్కరణవేత్తలముఖాగ్రే విలిపి, యో చించవలయును.

బెలింగుటను ప్రభువు

ఆంగ్లేయాగ్రేమైన సంస్కరణములను ప్రస్తుతము యోచిం చుటకు పార్లమెంటు మిత్రసంఘమును ఏర్పాటుచేయుట వలన ప్రయోజనమేమియునుగనని విలించుటను ప్రభువు ప్రక్షిం చెను. సంస్కరణ నివేదికము దొరతనమువారి అధికారమును పొంది యుండలేదు. ప్రస్తుతము మంత్రులము యొద్దనిర్వహణ కార్యమునందు నిరుగ్నమైయుండుటచే దీనిని యోచింపుదని వారినికోరుట సమంజసముగనందదు. ఇండియాఆఫీసు భాని నితి దానికిని భారతరాష్ట్ర ప్రభుత్వమున దొందవలసిన సం బంధమును వా రెవిధముగ పార్లమెంటున కుత్తరవారులై యుండవలయు నను నంశములు సంస్కరణములందు ముఖ్య మగు యోచించ వలసిన యంశములు. దానిని యోచించుట కోకసంఘము నిర్మితమైనది. వారు త్వరలో విచారణ ప్రారంభించెదరు గాకయని వారు కోరిరి ఆ సంఘ ములు తమనివేదికములను ప్రకటించినపుడు సంస్కరణములు సమగ్రముగ నుండును. తాత్పర్యంతమును పార్లమెంటువారు ను ఆంగ్లేయముగాని సంస్కరణములను గురించి నిశ్చితాభి ప్రాయము నియ్యకాదు. సంస్కరణముల సంధర్భమునందు నిర్మితములైన ని సంఘములను తమ నివేదికములను ప్రకటిం చినవెనుక మంత్రులము సంస్కరణవిధానమును పూర్తిగ పర్యాలోచించి బిల్లును ప్రవేశపెట్టుటకు కట్టుదిట్టములనుచేయు ను. బిల్లు రెండుసార్లు పార్లమెంటున దంగీకృతమైనప్పుడు మిత్ర సంఘము వారు భారతీయ రామ లనుండి సాక్ష్యమును పుచ్చుకొందురు. అప్పుడు చెప్పుకో దలచినవారందరూ తమ భావములను వె

దించుకొనవచ్చును. తాము సంస్కరణవివరములను విమర్శిం పక పోవుటవలన తమము భారతీయు లపార్థముజేసికొనవలం దురు గాక యని విలించుటను ప్రభువు గారు కోరిరి. ఆగష్టు 20 వ తేదీ ప్రకటనమునందలి తత్వమును ఆంగ్లేయమును పాల కులును వ్యాఖ్యానము చేయవలసియుండును. అయితాగ్రముగ ను, సర్వంకమముగను సంస్కరణములను పరిశీలించినపుడు ప్ర ఘటము కలవట్టుచున్న భావములు పోయి తిక్కిన విధాన ములకంటె ఆక్షేపణగూర్చుచు గాక. ఇండ్లో బిటిషుసం ఘమువారు యాచించి విధాన మెంతమాత్రము తృప్తికరముగ లేదు.

మరల చర్చ జరుగును.

లండను, ఆక్టోబరు 24:—పార్లమెంటు ప్రభువుల సభలో మిడిల్టను ప్రభువు ప్రతిపాదించిన తీర్మానముమైన చర్చ ప్రారంభమైనది. తీర్మానముకూడదని క్రూప్రభువు నుడివెను. నివేదికమును గూర్చి యుద్ధసంక్రమమును వేమియును నుడు వనే లేదని. వెల్బ్యూరు ప్రభువు తీర్మానమును సమర్థించెను. రౌలతు నివేదికమును తీర్మానముగ ఖండింపబడిన అతివాదుల చర్చలలోను వారి భావములతోను తమ కెట్టి సంబంధమును లేదని భారతీయ వాయువులు స్పష్టపరచవలెను. తమన్న క్రొత్త ఆధికారుల నిర్వచన ఆంగ్లేయము సుఖయిం చెద రని డెన్బోర్ ప్రభువు నుడివెను. నూచనలను గూర్చి సంయోగ సంఘమువారు భారతీయాభిప్రాయమును తెలిపి కొన వీ లుండదు గాన వారిని వేదిక క ము ప్రజలకు సమ్యక్తము కాకపోవచ్చు నని కెక్లను ప్ర భు వు నుడివెను. క్రొత్తగా నేర్పరచబడిన మూడుసంఘముల వారును నివేదికములను తెలుపునరకును దొరతనమువారు తమ అభిప్రాయమును తెలుపజాలరని కెక్లను ప్రభువు నుడి వెను. కాని ఇండియామంత్రి సాధ్యమగుంత త్వరలో చిట్ట బిల్లును పార్లమెంటు సభలో నుపపాదించవలెను. అట్లు చేసి సభ్యులు తమ అభిప్రాయములను తెలుప వీలగునని మిడిల్టను ప్రభువు నుడివెను. తీర్మానము విగోసయినది. అనుకూలు 21 మంది, ప్రతిపాలురు 25 గురు.

ప్రతిపాదితాయములు—మైము.

మాంచేమిగాని విధానమును నిరసించువా రందరూ కార్యకాదులుగారు. పాశ్చాత్యపద్ధతులు ప్రాచ్యదేశమునకు పనికిరావని వాదించునారు పుచ్చురు గలరు గాని వేరొక అను మాలవిధానమును నూచించువా రొక్కరును లేరు. మిడి ల్టను ప్రభువు ప్రత్యేక సంఘ నియోజనమును కోరుట అనుకూలమే అగును గాని అత డంతలోనే మాన్య గు సంస్కరణముల మూలకర్షణములే నిరసించ వారంభించెను. లాన్సుడౌను ప్రభువు విడివిట్టు స్పష్టము పనిచియున తెలులై విడివిడతే కామాన్యము తనవ్వానుల స్థానమును బడయుటయు దేశీయులకు సంక్షేపి కలుగుటయు చేకూరిన గాని సామాన్యజ్ఞేయము పనుగ్రము కాజాలదు. ఏవో కొన్ని మంశములందు భారతీయోద్దోగులను వియమించుకొనిమాత్ర మున 1917 ఆగష్టు నెలలో బ్రిటిషుదొరతనమువారు చేసిన వాగ్దానము సఫలము కాజాలదు. ఒక జిల్లానుండి బ్రిటిషు ఉద్యోగులు విరమించినమాత్రమున నది సంస్కరణాభ్యాస ము కాజాలదు. మెకాల్ ప్రభువు పాశ్చాత్యవిద్యావిధానము నకు బీజమును వాటింపుడే భరత దేశమార్గము నిర్ధారణ మైనది. మానవసంఘ సంబంధములకు జీవనదు లన్ని దేశములలోను నూతన ప్రవాహములతో వెల్లివిరియుచుండ ఇండియా దేశమున మాత్రము కల్పమ జలాశయము గనుండుట కవరము సహింపజాలరు. భారతీయులు ప్రపంచవిషయముల నన్నిటిని సమగ్రముగ గ్రహింప గలిగియున్నారు. వెనుక నెవుడో ఏవో ప్రాచ్య దేశములందు పాశ్చాత్య ప్రతిష్ఠా పనను పనిచేయ లేదను వాద మిపుడు చెల్లదు. వీలనన ఆరంభ మందట్లు పనిచేయకుండుట వింత గాదు. భరతఖండమున విద్యా విహీనులు వెళ్ళుచుండి కలరని ఆక్షేపించుచుండురు. వెళ్ళు దేశములలో స్వల్పసంఖ్యాకులే సంస్కరణములను ప్రారం భించియుండిరి. 50 వత్సరములక్రితము జపానుదేశమున సంస్క రణములను కోరినవారు స్వల్పసంఖ్యాకులగు విద్యాధికులు గాని బహుళసంఖ్యాకు లగు పామరులుగారు. సిద్ధమైన ప్రభువునూచన సరిగ లేదు.

మార్షింగుపోస్టు పత్రిక

విమర్శకు లనగనరముగ తమకేక్కిని వ్యయధరుచుచు న్నారని ఇంగ్లేయప్రభువు నుడివెను. మూడు సంఘములవారు నివేదికములను పంపునరకును బ్రిటిషు దొరతనమువారు

తమ అభిప్రాయములను తెలుపజాలరు. ఈ నివేదికమునందలి నూచన లాచరణానుకూలములు కానివో వేలునూచన. లన లంబింపబడవచ్చునని ఇంగ్లేయప్రభువు నుడివెను. మాంటాగు గారిని ఇంగ్లేయప్రభు విందుకంతయు సమర్థింపలేకపోవుటయు కేవలము సామ్యవాక్యములను పలుకుటయు మాడ మాంటా గుగారి విధానము చాల గందరగోళముగ నున్నదనియు ఇం డియా రాజకీయాలకు గూడ సంక్షేపి కలిగింపలేకపోతి నని యిపుడాచున గ్రహింపగలుగుచున్నా దనియును స్పష్టమగు చున్నది. వీనిని కేవలము తిరస్కరించవలెనను అతివాదులలోను పూర్తిగా మార్పరలేనని కోరు మితవాదులలోను భేద మంత గా కనబడదు.

ఇండియాదేశము—అధినివేతనములు.

లండను, ఆక్టోబరు 30:—ఇండియానుండి అధినివేతన ములకు ప్రజలు రాకపోకలను సలుపుటగూర్చి సామాన్య సంఘమువారు చేసిన తీర్మానముల ననుసరింపుటకు ప్రత్యేక కాసలూనరము లేదు. కావలసిన చర్య ఇండియాలో జరుప బడవచ్చు నని మాంటాగుగారు నుడివెరి.

భారతీయ పత్రికాసంగ్రహదర్శకు.

భారతీయుల రాజభక్తి.

లండను, ఆక్టోబరు 29:—భారతీయ పత్రికాసంగ్రహద ర్శకు అధికారులు మాన్యప్రభు సగరమునందు విందుచేసిరి. సర్ డేనలా మేకు కేలుగాని సభాధిపత్యము వహించి, భార తీయులు ఆంగ్లే సామాన్యముపట్లను చూపించిన రాజభక్తికి ఆంగ్లేయు వారికి వృత్తిజ్ఞులై యున్నారని నుడివెరి.

వెలస్టీకు, మెసపాటేమియాలయందు యుద్ధము చేయు చుండిన పదాతిసేనయందు 2-వ వంతుకు, ఆఫ్రికదళములందు 1 వంతును భారతీయులు. ఇందులన భారతాంగ్లేయు వృత్తపాశ్ బదులై భారతీయుల జాతీయోపమలను సోద్యదగలరు.

సామాన్యపౌరధర్మము.

యుద్ధములన భారతీయులందు నాలుకొనినదని జేవా భుగాని వెలిచ్చిరి. సామాన్యపౌరధర్మము లనుభవించు చున్న మాన్యులను విచ్చి జని భారతీయులు. కోరిరి. యుద్ధ మును నిర్వహించుగ సాగించుటకు భారతీయులును తోడ్పడిరి. భారతవర్తము సామాన్యమునకు ముం దింకను యెక్కువ తోడ్పడుటకు వీలేర్పడును గాక.

యుద్ధములన భారతీయులకు ఆంగ్లేయులకు మైత్రి బలపడినదని మహాబలముగా నుడివెరి. భరతవర్తము తిరుగ బడునని జర్యములు భావించిరి. కాని జర్యములను పరాజయ లను చేయుటకు భారతీయులు ధ్వజమెత్తిరి.

వివక్షరము.

ప్రాన్యస్వయిను దేశములలో వివక్షరము తగ్గుచు న్నది. ఇంగ్లాండులో గూడ కొన్ని భాగములందు తగ్గుచున్న ది సార్వభౌమాత్రముచాల హెచ్చుగానున్నది. క్రిష్టియాని యాలో నిత్యుక్రొత్తవాను వేలకొలదిగ జ్వరప్రదీతులగు చున్నారు. సెప్టెంబరు నెలలోనకు 10 వేలమందికి వ్యాధి సోకినది. 2 వేల మంది చనిపోయిరి.

బ్రిటనుదేశము.

ప్రపంచమునందు చాలదేశములలో వివక్షరముకలదు. బ్రిటిషు దేశములో నిపుడు చాలదాహణముగా నున్నది. వివ షధి కేమిజ్వరము ననుసరించుచుండుటచే చాలమంది చనిపోవు చున్నారు. సైనిక సేన యందున్న వైద్యులలో చాలమంది నిపు డు ప్రజలనూచుమునకు నియమించిరి.

దక్షిణాఫ్రికా

పట్టణములలో వ్యాధితగ్గుచున్నదిగాని గ్రామములలో చాల హెచ్చుగానున్నది. కింబల్లే కేపుటపునలలో 100 కి 10 మందిచొప్పున చనిపోయిరి.

పుస్తకములు.

పించెను సబుజ్జి వావిలాల వేంకట శివావ ధానులు బి. ఏ. గారి వలన రదియింపబడిన గ్రంథములు:—

బ్రహ్మసూత్రసారము

ప్రతి ౧-కి వెల రు. ౧-౪-౦

శ్రీమద్భాగవతసారము

ప్రతి ౧-కి వెల రు. ౧-౪-౦

ఇవి The Theosophical Publishing House, Adyar, Madras లోను,

192 ఎస్సెస్సేను మదరాసులో నున్న వావిళ్ల రామస్వామిశాస్త్రిలవారు అందు సన్న వారి యొద్దను మచిలీబందరులో నున్న రాంజీ కంపెనీ లోను వెలకు దొరకును. (1363)

ఆంధ్ర ప్రదేశ్

1918 వ సం॥ నవంబరు నెల 4 వ తేది

సోమవారము.

చేశద్రోహము

కాంగ్రెసునుండి చీలిన మితవాదులు గొందరు బొంబాయిలో ఈ నెల 1-వ తేదిని ప్రత్యేకముగ సమావేశమయిరి. శాశ్వతములగు సర్దిన్నా వాచాగారు ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులుగను, సురేంద్రనాథ బెనర్జీగారు సభాధ్యక్షులుగను నియమింప బడి యుపన్యాసముల నొసంగిరి. వీరిరువురు కాంగ్రెసునీగు సంస్కరణములను హృదయ పూర్వకముగ నామోదించినవారలే. వాచాగారు 19 మంది సామాజ్యశాసన నిర్మాణ సభ్యులు తయారుజేసిన విజ్ఞాపనయందు సంతకముజేసిరి. కాంగ్రెసునీగు విధాన మీ విజ్ఞాపన ననుసరించియే యుండెను. కర్ణిసుగారు కాంగ్రెసునీగు విధానము నాక్షేపించి, మాంటాగూ ఛలముసభ్యుగారు చూపిన విధముననే యభ్యంతరముల జూపగ, కర్ణిసుగారి విమర్శనమును ఖండించుచు, వాచా గారు కాంగ్రెసు విధానము నమితోత్సాహముతో సమర్థించిరి. వంగదేశీయులు సూచించిన విధాన మునకు వీరు సమ్మతించి యుండలేదు. ఇక సురేంద్రనాథ బెనర్జీగారి విషయము చదువరులకు తెలిసియేయున్నది. కలకత్తా కాంగ్రెసులో ఆగస్టు 22-వ తేది ప్రకటనాసంతరమే స్వకరి పాలనా తీర్మానమును సహజ వక్తృత్వముతో ప్రతిపాదించిన సురేంద్రనాథుడే. అట్టి కాంగ్రెసు నీగు విధానమును, సంస్కరణ నివేదిక గ్రంథ కర్తలు సులభముగ బానాడి, అయ్యది కొరగాని దని తృప్తికొనిరి. అట్టితరీ బెనర్జీ, వాచాగార్లు ప్రజాశయముల కనుగుణ్యముగ కాంగ్రెసునీగు విధానమును పట్టుదలతో సమర్థించుటకు బహులు, మాంటాగూ విధానమును విమర్శించుట యైనను ద్రోవ హేతువని నుడువుట వింతలతో వింత యగుచున్నది. వీ గంతటితో నాగలేదు. దేశమంతయు నైకకంఠ్యముగ తన వాంఛలను దెలుపవలసిన ఈ సమయమున, పిన్ననాటియండియు బెంచి పోషించిన కాంగ్రెసును వీరు కఠినహృదయు లై విడనాడిరి. కాంగ్రెసు నీగు సూత్రములను మాంటాగూ సంస్కరణములతో జోప్పించవలసిన దని కాంగ్రెసు వారు తీర్మానించిన దోషమునకై, వీరు జాతీయవాదులను విప్లవకరులనియు, బాధ్యతలేని వారనియు, సంస్కరణములను విచ్ఛిన్నము గా వింపబూనినవారనియు, పరిపర విధముల దూషించిరి. వీరికిందుకు బహుమానము ప్రాప్తింపక పోలేను. రాజకీయ సంస్కారులతో సే మాత్రము భేదభావము లుద్భవించినను మిత మిది సంతసించు మొలులు మొదలగు ప్రతికలు, బెనర్జీవాచాగార్ల నభినందించుచున్నది. అతివాద మితవాద విభేదము లింతటితో సంతరింపవని, ధైర్యము చాల్చుచున్నది. ఆంగ్లేహృదవ ప్రతికల మెప్పుడవసినందులకు, బెనర్జీగారు తన వృద్ధాప్యమున మనశ్శాంతి నొందవచ్చును!

కాంగ్రెసుసభ సంస్కరణములను తిరస్కరించుచు గావున, తా మందు పాల్గొనజాలమని మితవాదులు గొందరు పలుకుచుండిరి. కాని

కాంగ్రెసుసభ సంస్కరణములను తిరస్కరించుటకు మారుగ, మార్పులను మాత్రము సూచించెను. అంతటితో వీరి యూహలు నిరాధారములయ్యెను. కాని, తా బట్టిన కుండేటికి మూడే కాళ్లను సామ్యమున, వీరు తమ చర్యల నెలులతో సమర్థింప జూచుచున్నారు. తాము సభకు రానందుచే, అతివాదులు సంస్కరణములను తిరస్కరింప లేదట. ఇంతకన్నను హేత్వాభాస మింకొకటి యుండబోదు. నేడు సురేంద్రనాథ బెనర్జీగారు మాంటాగూ సంస్కరణములను బట్టువలే పొగడుచున్నారు. వీరిలుల పొగడుట కిది క్రొత్తగాదు. మింటో మాజీ సంస్కరణములు నూతనముగ వెలువడినపుడు, ముద్రాను కాంగ్రెసులో బెనర్జీగారు అరచేతి వైకుంఠము గావించినటుల గంభీరోపన్యాసము గావించిరి. రెండు మూడు వత్సరములకు పిమ్మట, ఈ సంస్కరణము లెంతవరకు లాభకరములయ్యెనో, దేశీయులకు తేటతెల్ల మయ్యెను. ఇటులనే బెనర్జీగారి రెండు సంవత్సరములకు వేరు విధముగ మాటలాడుట లో నాశ్చర్యముండదు. సంస్కరణ విధాన విమర్శన మొక్కడను బెనర్జీగారి యుపన్యాసమున గావించుడు. సామాజ్య ప్రభుత్వములో సూత్రము సంస్కరణము లవసరమని వీరు సూచించిరి. మాలవ్యా, హసేను ఇమాము మొదలగు మహామహులు గూడ తీర్మానించిన సూచనలంగీకారార్హములు గానిచో, వాటిని అధ్యక్షులుగాని, ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులు గాని విమర్శించి, జాతీయవాదు లెటులు పొరపడినో కరతలామలకము గావించిన ఎంతయో లాభకరముగ నుండెడిది. అటుల గావించక, వీరిరువురు, కాంగ్రెసులో జేరిన వారలను దూషించుటతో సంతృప్తి తెందిరి. వాచాగారు మితవాదమును గూర్చియు, ఆత్మ నిగ్రహము గూర్చియు ధర్మప్రసంగము గావించిరి. మాంటాగూ విధానములో గల లోపములగూర్చి ప్రసంగించుట దేశానర్థకమని బెనర్జీగారు దోషించిరి.

మితవాదుల ప్రత్యేకసమావేశము గూర్చి అనేకదినముల నుండియు ప్రకటించబడుచున్నను, పెద్దవారల సంతకములతో దేశమునందంతటను ప్రకటించుటలు బంపబడుచున్నను, 500 వాది సభ్యులు మాత్రమే ప్రభుసమావేశమున కేతెంచుట గమనింపదగి యున్నది. ఈసభ ప్రజానాద మేమాత్రము బడసినదియు, తేటతెల్ల మగుచున్నది. ప్రజాశయములను నిర్భయముగ దెలుపుట నామకులధర్మము. అంతియగాని, సందేహమానసముతో వర్తించుచుండుట దేశానర్థకమనవలయును. మాంటాగూ విధానము, విమర్శనము చేచెడి పావు సేమో యని, మితవాదు లాతురత జూపుచున్నారు. కాని మాంటాగూ విధానము విమర్శనము నిమిత్తమే ప్రచురింపబడిన దని, వీరింతవరకును గ్రహించిరో తేటో తెలియకున్నది. ఇందువిషయమై సందియము గలచో, నేటి తంత్రవాదులలో గాననగు ప్రభుసభాప్రసంగములను కొంతవడి కఠించిన వీరల సందియములు దీరవచ్చును. మిడిల్లను ప్రభువుగారు పారమెంటుకమిటీ నొకదాని నేర్పరిచి, ఆకమిటీవారికి మాంటాగూ విధానమును విమర్శించుట కధికార మొసగవలయునని, ప్రభువుల సభలో తీర్మాన ముపపాదించిరి. ఆ తీర్మానమును లాన్సుడౌను, సిడ్గోహాము ప్రభువులు సమర్థించిరి. ప్రాచ్యదేశములకు, పాశ్చాత్యుల సామ్యగు స్వపరిపాలనా ప్రతిష్ఠాపనలు పనికి రావని వీరు వాదించిరి. ఈ తీర్మానము

నెదిరించుచు, ప్రభుత్వము వారి పక్షమున సహాయ కార్యదర్శి యగు విలింగ్టను ప్రభువుగారిచ్చిన సమాధానము మితవాదులకు నేత్రాంజనమై పరగవచ్చును. విలింగ్టను ప్రభువుగారు, మాంటాగూ విధానసమర్థనము గూర్చి విశేషముగ పట్టుదల గవబడి యుండలేదు. ఉద్యోగరీత్యా, విరెటులెటుగో నీ తీర్మానము నెదిరించిరి. మాంటాగూ విధానము నవలంబించుటకు, పార్లమెంటునకుగాని, దేశమునకుగాని, ప్రభుత్వమునకుగాని, ఎట్టిబాధ్యత లేదని వీరు స్పష్టపరచిరి. ఇంతవరకును మంత్రీవర్గమువారి విధానమును చూచియుండలేదు. అట్టిస్థితిలో ఈ విధానమున్నరీతిని శాసన మునని బెనర్జీ మొదలగు వారికి ధైర్య మేల గలదో తెలియకున్నది. దన మోరు ప్రభువుగారు హైందవ నాయకులు అతివాదులతో జేరవలదని, ఎటుగై వ్రాసివారిచిరి. అతివాద మితవాద విభేదములను విస్తరింప జేయవలయునని, ప్రబలప్రయత్నములు గావించబడుచున్నవనుట స్పష్టము. ఈరహస్యమును గుర్తించలేక మితవాదనాయకులుగొందరు ప్రత్యర్థుల చేతులలో కీలుబొమ్మలవలె నాడింపబడుచుండుట శోచనీయము. అతివాద మితవాద విభేదములను కదినత్పరములు దేశము నల్లకల్లోలము గావించి, లక్ష్యుగా పురమున సమసినవి. ఇంత త్వరలో నీ విభేదములు మరల తలయెత్తు నని ఎవరును దలవలేదు. తమ యవజ్జతచే కాంగ్రెసునుండి చీలినవారు దేశమునకు గావించిన మహాపకారము ఊతన్యము గాజాలదు. కాంగ్రెసు సభలోనే నివిధపక్షముల వారుండవచ్చును. బాధ్యత గల ప్రభుత్వ మేర్పడకముందు ఉద్భవిల్లెడి కక్షలు, దేశవిచ్ఛిన్నమునకు తోడ్పడుట నిశ్చయము. ఫలితమునకయి ఆతురత జూపక, ప్రజలకోర్కెలను నిర్భయముగ దెలుపవలసిన ఈ సమయమున, సంస్కరణ విధానమును సమగ్రముగ విమర్శింపక, మితవాదులు దేశద్రోహ పాతకమున కొడిగట్టిరి. ఈ సందు జూచికొని, మాంటాగూ సంస్కరణములైనను దేశమునకు లభింపకుండ నాయకుని డోహము పాక్షికులు ప్రబల ప్రయత్నముల గావించెదరు. విలింగ్టను ప్రభువు మొదలగు వారయినను మాంటాగూ సంస్కరణముల గూర్చి పట్టుదల జూపుట లేదు. ఇంతవరకు బ్రిటీషు గవర్నమెంటు వారి సంస్కరణముల గూర్చి యభిప్రాయ మొసగి యుండలేదు. తెలిసినంతవరకు, వారి యభిప్రాయము ప్రతిపూలముగ నున్నటుల గన్పట్టుచున్నది ఎంక్వరల్ కమిటీ సభ్యులయినను, సరియగు నిర్ణయమున కేతెంచెదరు నిశ్వాసమునకు తావు గావించుట లేదు. సరియగు ప్రజాప్రతినిధులీ సభలో సభ్యులుగ లేరు. కాంగ్రెసు పాక్షికుల కెవరికిని, ఈ సభలో స్థానము లేకుండుట మిక్కిలి శోచనీయము. ఇందుకు దోడుగ ప్రజాభిప్రాయ మొసగును ఆంగ్లప్రజలకు దెలియకుండునటుల కాంగ్రెసు గాయబారము లాంగ్లదేశమునకు వెడలకుండ నిషేధించబడినది. ఇట్టి సందర్భములలో, ప్రజాశయములు సఫలమగుననుటకు ఆశ గన్పట్టుటలేదు. స్వయంస్థానము సూత్రము హిందూదేశమునకు వర్తించునని యూహించుట కవకాశము లేకున్నది. ప్రస్తుత పరిస్థితుల ఫలితముగ, ప్రజాశయములు విఫలము లయ్యెనేని, సందిగ్ధతరుణమున దేశము సభోగతికి దెచ్చిన బాధ్యత కాంగ్రెసునుండి చీలిన మితవాదనాయకులపై నిలచియుండు ననుట కే మాత్రమును సందియముండదు.

కీర్తిశేషులగు కె. సుబ్బారెడ్డి బాక్-అట్-లాగారు

(-)-

కడవవాస్తవ్యులగు కె. సుబ్బారెడ్డి బాక్-అట్-లాగారు, ఇకాన్మయంజా జ్వరవీడితులై యీ నెల 1-వ తేదీన చనిపోయినది వినుట కెంత యు విచారించుచున్నాము. వీరికి చనిపోవునదికి 29 వత్సరములు మాత్రమే గలవు. ఏ రాంగ్లదేశమున లా పరిక్షలలో కీర్తిపంతులుగ కృతార్థుల జెంది 500 గినిల బహుమానములను సంపాదించి గొండిరి. వీరు కడవలో న్యాయవాదివృత్తి నభ్యసించి పేర్వడసిరి. వీరి యాకాలమరణముచే, కడివలోని ప్రవాహితజీవితమునకు తీరని కొరంత గల్గిన దనుటకు సందియము లేదు.

వసంత సేన

(-)-

ఈ గ్రంథమును కాశీయ గోసాలరావు కవిగారు మానముగ బ్రచురించిరి. చంద్రవర్మ యను రాజమరుకు తాను ప్రేమించిన వసంత సేనను పరిణయమాడుట లభింపక, విరక్తిజెంది ఆరణ్యమునకు తపమాచరించుటకు బోయెను. చంద్రవర్మ వెదకిన ప్రదేశపునాడ తెలియక, వసంత సేన పరితపించుచు పురుష వేషమున ఆరణ్యమునకువచ్చి బడి నిలపించుచు, సుకమాని నెరుక్కొనెను. వానితో వసంత సేన తన యుదంతమునంతయు నెరుకఁగఁచెను. పిమ్మట వసంత సేన యీ మానయే చంద్రవర్మ యని గ్రహించి, తన కామ్యాస్థసిద్ధిని బడసెను. ఈ కథ గోల్లు స్మిత్తు కవివర్ణనచే రచింపబడిన "హర్మ్య" కథను బోలియున్నది. యిందలి వర్ణనలు భావములు ఆర్యావర్తమున కెక్కుడుగ సుబంధమున్నటులు గాన్పించుచున్నవి. శైలి ప్రబంధ శైలి బోలి, ప్రాథమిక యోగ్యులగుచున్నది. ఆచార్యసంఘసంస్కరణ మను పద్య కావ్యములో, కవి స్వభావసిద్ధము లగు సత్యములను కందగీతి పద్యములలో ప్రాక్షాదకమున వ్యావృత్తుగ దెలిపియుండెను. ఆఫక్కిని ఈ గ్రంథమున గూడ కవి బాత్తుగ విడనాడ లేదనుట కీ పద్యములే నిదర్శనములు:-

- క. ఆనామానమేల? దైరం
బహుకాలం బ్రసయెదల, నవని ససాధ్యం
బహు మాట యున్నె? మార్గము
తనయంతం దోచు, నిదియు తిథ్యం; బయినన్.
తే. వివర, బూర్ణప్రయత్నింబు నాచరింప
కృతుడు కార్యవిముఖుల వహింపరారు,
విసమే 'కష్టే' ఫలీయని విబుధు లనంగ?
గాన, నిందందు నెరుకడగాక చెలిని
తే మైత్రి యనురాగ మిది రెండు నుహిని తేవు,
అవిధముతోడి నీడలై యాసగొలుపు;
జక్కొకడ మైత్రి యుండిన నుండఁగాని,
నిర్మలానరాగం బని నిండుచున్న.
క. అనురాగబాధ్యదోషము
వనితలకే, యంగు విత్తవతులకు నధికం
బని తెలిసియు కలవంతల
వసరకి పూనుము వెట్టివారలు గారే?

నట్టదవిలో, నాచురకై వసంత సేన చిత్రగ్రమముతో నిలపించుచు, వృక్షములను పక్షులను తననాధుని జూపచని కోరుట, మిక్కిలి సంతాపము కలిగించుచున్నది. అశోక, జాజిగృక్షములను, చిల్ల గోకిల మొదలగు పక్షులను కృతార్థము దెలుపుచుని మొఱిలుట, ప్రాచీనకవిసాంప్రదాయసిద్ధమై యున్నది. చంద్రవర్మ శ్రీలచలచిత్రత సూక్ష్మ దూరినపుడు వసంత సేన తన చేతకు పరితపించుటయు, చంద్రవర్మ బ్రతికియుండి తపము జేయుచున్నాడని తెలిసినపుడు వసంత సేన ఆహ్లాదము గనబఱచుటయు, చంద్రవర్మదర్శనభాగ్యము లభింపజేయు మని వసంత సేన ప్రార్థించినపుడు, మాని యిందులకు తీరస్కరింపగ వసంత సేన మూర్ఛ మొందుటయు, తన యకష్టతకు హాని పిమ్మట పరితపించుటయు, చక్కగ వర్ణింపబడినవి. గ్రంథ శైలి సామాన్యలకు కొంతవడి కఠినముగ నోచినను, గ్రంథము రసభరితమై చదువుట కింపుగ నున్నది. భావప్రధానమై, నులభ శైలితో వ్రాయబడితి గ్రంథము లీ కాలమున జనామోదము బడయుచున్నది. ప్రాచీనగ్రంథసాంప్రదాయములను విడనాడక, కవి ప్రాథమికతతో వసంత సేన గ్రంథమును వ్రాసి నందులకు వారి నభినందించుచు, నికముందు రచించుచుండి గ్రంథములను భావప్రధాన మగు నులభశైలితో ప్రస్తుత పరిస్థితుల కనుగుణ్యముగ వ్రాసి భాసాసేన యొనర్చినదని గాత్ర యని కోరుచున్నారము.

చ. శే.

స్థానిక వార్తలు

(-)-

తనాలనోటిను: ఇంగ్లాండు తపాల బట్-డా రేపు మంగళవారము తెల్లవారి 7-15 గంటలకు సిద్ధమగును. తపాలసంచయ 6.30 గంటలకే బట్-డా చేయబడును.

పెంట్లండు ప్రభు: కడవిన శనివారము తెల్లవారి పెంట్లండు ప్రభుగారు ఉదకమండలమునుండి చెన్నపురికి విచ్చేసిరి. గవర్నరుగారు పెంట్లండు ప్రభుగారును వెల్లి యామెను కలిసికొనిరి.

దక్షిణాఫ్రికా తపాలు: దక్షిణాఫ్రికాకు గొలం బోయిదుగా పంపబడితి తపాలు జనరల్ పోస్టాఫీసు నుండి రేపుసాయం కాలము పంపి జేయబడును.

లాకా లేజి వర్గం: డిసెంబరు 16: వ తేదీ సోమవారము గా. సర్ జాన్ బాల్స్ గారి యధ్యక్షత క్రింద లాకా లేజి వర్గం జరుపబడును.

చెన్న రాష్ట్ర శాసనసభ: పోలవరము జమీందారుగారు మరణమునకు బాధితుడైన యుత్తరఖండ భూస్వాముల ప్రతినిధివదికి కళింగోట జమీందారుగారు తాము ప్రయత్నించెదమని ప్రకటించి వారు.

రాష్ట్రీయ శాసనసభ: గా. ఎచ్. ఎఫ్. డబ్లి ల్యూ. గిల్మరుగారు కార్యంతరనియ్యకుటచే వారీఫానమున గా. ఎచ్. డేవిడ్స్ గారు సాధారణసభ్యులుగా నియోగింపబడిరి.

మరణములు: గతవారమున నగరమునందు 1,180 గురు మరణించిరి. అందు విషజ్వరవీడితులై గతించినవారు 469 గురు; న్యూమోరియావలన భరలోకగతులైనవారు 117 గురు అని కాశ్మీరేషువారి ప్రధాన వైద్యులు దాక్షగ కే. రాఘవేంద్రరావుగారు మాట వ్రాయుచున్నారు.

ఒక కురూమర్క సభ: దిదంబరము పాము ఈ నెల 1-వ తేదీన సమాజేమై కీర్తిశేషులైన దివాన్ బహదూర్ ఎస్. ఆర్. ఎమ్ ఎమ్ రామస్వామి నెట్టిగారి య కాలమరణమునకు తన పట్టణమునకు కలిగిన విశేషవత్సము నకు చింతించుచు చుఱచినపుడు నెట్టిగారి కుటుంబమువారికి తమ యానీయమును సామర్థాతి కృత్యపఱచిరి.

పోస్టల్ రేటు: ఈ నవంబరు నెల 1 వ తేదీ మొదలు 20 కులముల తూనికకు లోబడు పార్సియలకు రు 0-2-0 అను 20 ముదలు 40 కులముల తూనికకు లోబడు పార్సియలకు రు 0-4-0 అను అందువై 800 కులముల పర్యంతము ప్రతి 40 కులముల తూనికకు గారి దానిబాగమునకు గాని రు 0-4-0 అను చార్జి చేయబడును.

క్షేమ వార్త: లోకమూల్య బాలగంగాధరతిలకు గారు మిత్రబృందముతో అక్టోబరు 30 వ తేదీ లండను నగరము క్షేమముగా చేరినది వినుటకు సంతసించుచున్నాము. ఆంగ్ల భూమి యందున్న పూనా స్వరాజ్యసమితి ఆగ్ర్యక్షులు జోసపు బాప్టిస్టాగారు లోకమూల్యుని లండను రేవును సన్మార్గించి బసవతిసికొని వెల్లిరి.

మరరాసు పెన్సిలు కర్మాగారము: గవర్న మెంటువారు దాకలిపేటలోని తమ పెన్సిలు కర్మాగారమును ఆమృతాపిరి. సాహిత్రామికకాభాధికారికి 18 మంది కొనుగోలు దరఖాస్తులను పంపిరి. మరరాసు పెన్సిలు కంపెనీవారి దరఖాస్తు ఆమోదింపబడినది. ఈకంపెనీలో రావుబహదూర్ కలవల కణ్ణులశ్రేష్ఠిగారును దివాన్ బహదూర్ రామానుజము శ్రేష్ఠిగారును వి. వెనమాళ్ నెట్టి ఆండ్ సన్సువారును ప్రధాన భాగస్వాములు. ఈ క్రొత్త కంపెనీవారు కడవిన శుక్రవారము తెల్లవారి కర్మాగారమును వశపఱచుకొనిరి. ప్రేక్షకులు ఫల తాంబూలములచే సత్కరింపబడిరి. కర్మాగారమునందలి కార్మికుల కందరికిని ఒకదినపు వేతనము బహుమానముగా నొసంగబడు నని వి. వెనమాళ్లు నెట్టిగారు చెప్పిరి.

వృత్తాంతములు

(-)-

ధిల్లీలో విషజ్వరము: విషజ్వరము తగ్గుచున్నది. 29-వ తేదీన 326 గురుకు 30-వ తేదీన 317 గురుకుచనిపోయిరి.

మదనపల్లియందు విషజ్వరములు సంపూర్ణముగా నశించినవి. కావున జాతీయకలాకాల రేపు సోమవారమునాడు తెరవబడును.

బారిష్టరు చిత్రరంజన దాసుగారు సాంఘిక సేవాసంఘ సభ్యుల సత్తునకు నూపు న్యాయస్థానమున అవ్వజేయుటకు రంగూరుకు రెండుదినముల క్రిందటనే కలకత్తానుండి వచ్చిరి.

తిరువాత్కూరుకాసన నిర్మాణసభ గతమాడుదినము లును జరిగి పురసాహిత్యసంఘములకాసనమును బాగుగా చర్చించి, చతుర్థుల అనుమతిని బడయజేసిరి.

గతశనివారమునాడు చంద్రపురములోని లాండెలకం వెనెవారి గిడ్డంగికి నిప్పుంటుకొని నుమారు 60 వేల రూపాయలవరకు నష్టమైపోయినది.

వివాహపురము మైసూరు జమీందారు శ్రీయత శోభ నాద్రి అప్పారావు బహదూరుగారికి పుత్రిక కన్యకా వి. శర్మదేవమ్మను వేయిచుండి బీదలకు అన్నదానము జరిగె నని నూజివీగునుండి విలేఖకు లాకారు తంతి నంపిరి.

సంయుక్తప్రాంతములలో చాల వాసికెక్కిన తాలూకావారు రాయబహదరు చౌదరి మహేంద్రసింగు, పండిత చంద్రపాల విజయగార్లు విషజ్వరవీడితులై నిన్నటిదినము మరణించిరి.

గోదావరీజిల్లా రాజమండ్రితాలూకా దోసకాయలపల్లి నుండి ఒకరిల్లు వ్రాయుచున్నాడు: గత నెల 25 తేదీన మాగ్రామంలో రాత్రి 10 గంటలకు అపురూపమయిన వెలుగు ఒకటి భూమాశ్చర్యములు పొడమునటు ప్రారంభమయి ఒక నిమిషమాత్రమే యుండెను. అటువంటి తెల్లనయిన వెలుగు ఇదివరలో ఎప్పుడు ఎక్కడను చూపట్టికట్టు తెలియదు. పొడకకకావోపుష్టు డను పూర్వము నాటిచంద్రుడయిన నటు నంటి తేజోన్మతయకాంతి యెక్కువవట అతిశయోక్తి కాదు వాని ఆనంతర మురుముమోస్తరుగా గుడగుడ మని ఒకశబ్దము దక్షిణపు దిక్కున ఆశ్చర్యమున పుట్టి నైర్భుతి మూలగా దిగి అయిదు నిమిషములు మాత్రమే విననయ్యెను.

గోదావరీజిల్లా రామచంద్రపురమునుండి మా స్వకీయ విలేఖకు డిల్లు వ్రాయుచున్నాడు: కీర్తిశేషులైన పోలవరము జమీందారు శ్రీ ఆర్. వి. కృష్ణారావు బహదూరుగారి మరణమునకు చింతించుచు పురజలందరు తమ సామర్థాతిని దెబ్బుటకు ఈ నెల 25-వ తేదీన పురమందిరమునం దొక సభ చేసిరి. జమీందారుగారు శాసనసభసభ్యులుగను గోదావరీ జిల్లాసంఘపు ఆధ్యక్షులుగనుచేసినవని కొనియాడుచు మాపుర ముట్లాడిరి.

ఇచ్చటి తాలూకాగుమస్తా యొకరు మా గ్రామ వైర ముగుగామిద 323 క్షేత్రపుకారము తీసికొనివచ్చిరే నేను యొక్క వివరము లిదివరలో వ్రాసియుంటిని. వైరమును గారును గుమస్తాగారును సమాధానపడి గాజిపర్రము దాఖలు చేసిరి. రాజీ కోర్టువారు ఒప్పుకొనిరి.

ఒకయుత్తమాంగన మరణము: కీర్తిశేషులును ఆంధ్రభాషాభిమానులనగు రావిచెట్టు రంగారావుగారి పత్ని రత్నమ్మగు రావిచెట్టు లక్ష్మీనరసమ్మగారు గడవినకురువారము నాడు హైదరాబాదునుంచి ఇష్టస్థయిష్టా జ్వరమువలన కాలభర్తయు నొంది రని తెలుపుటకు దింతించుచున్నాము. భర్తగారు జీవించియున్న కాలమునం దీయను వారు చేయుచుండు సత్కార్యములు రుత్నానుమతో భాగముగొను చుండెడిది. వారు చనిపోయినకరువాత వారిమాన్మమునే భక్తితో నమించించి బీదనిద్యార్థులకు సహాయము చేయుచు పరోపకార కార్యములందు కాలముగడపిరి. భర్తగా రెయే సంఘములకు చందా నియ్యుచుండెనో వానియున్నటికి ఆ సహాయమే చేయుచుండెనది. ముఖ్యముగా భర్తగారివలన స్థాపింపబడి యొక్కరగా ప్రేమింపబడుచుండిన శ్రీకృష్ణ దేవరాయల ఆంధ్రభాషా నిలయుమై ఈమె కుంతోమాదరముండెను. హైదరాబాదు నందు శ్రీసంఘముకట్టి ఈమె సహాయమున కొన్ని సంవత్సరములక్రింద స్థాపితమై కొంతకాలము మంచిపనిచేసియుండెను. ఈమె చావునలన హైదరాబాదు రాజ్యములోని తెలుగుప్రాంతము శ్రేష్ఠులగు యువతీర్థమును గోలపోయినదని చెప్పవచ్చును. పరమేశ్వరడేమిమాతృకు శాంతి యొసంగుగాక!

బిరోపామ సంగ్రహము

(రైతు విజయ)

ఇంకను

సంధియత్నములు

టర్కి లొంగుట

జనరలు ఆలెన్సీ గారికి రాజుగారి సంతకము.

లండను, నవంబరు 1:— వార్తాసంఘము యొక్క తేలికైనది:— సర్ ఎడ్వర్డు ఆలెన్సీ గారికి జాబ్బిచిక్రకర్తగారు కే. జి. సి. బి. బిరుదును నిచ్చి చాల ప్రశంసించిరి. తురుష్కులు పూర్తిగా లొంగుటకు పోవకనేలను చాల ప్రశంసించిరి. దేశము లందరి పక్షమునను సేవలు చేసినందున సర్ ఆలెన్సీ గారిని ప్రశంసించిరి యని తెలిపినా ద్దంపటి.

జర్మనీలో అంతరిక్ష పరీక్షలు.

లండను, నవంబరు 1:— టర్కి లొంగిపోవుటవలనను ఆస్ట్రీయా పూర్తిగా సంక్రమించుటవలనను జర్మనీ పూర్తిగా అసహాయ మైనది. మిక్రిమండలి సేవలకు చాల విక్రాంతి కలిగినది. ఆ సేవలు సమీప బహిరంగ ముగ్గురు ప్రదేశములపై కేసులు వీక్షించినది. రష్యాకు మిక్రిమండలివారు మరల వాగునేయుటకు వీలుకలిగినది. పోలండును ఏర్పరచుటకును పు కలిగినది. దక్షిణరష్యాలో ధాన్యపుపంటదేశములకు దారి ఏర్పడినది. ఇది ముగ్గురు వేలకు అభివృద్ధిపొవలయును ఈ లోగానే జర్మనులుగూడ లొంగిపోవుట జరుగవచ్చును. చివరకు జర్మనులను యెదియే. అంతరిక్ష పరీక్షలు జర్మనీలో నధికము గా నున్నవి తెలియవచ్చినదిగాన వారు త్వరలోనే మిక్రిమండలి మరతుల కంగీకరించుట జరుగవచ్చును. ముందు వారియు ముగియు లోపల నే యుద్ధము విరమింప బడునగాని సంధిమరతుల పరిష్కారము నకు కొంతకాలము పట్టుట సహజమని డెయిలీ న్యూస్ పత్రిక వ్రాసినది. ఇప్పుడు రష్యా జర్మనులు రష్యావారి యుద్ధనా కల నన్నిటిని వశపరచుకొని యున్నా నుగాన వారు నాకాయుద్ధమునకు గడంగవచ్చును. తేదే సమగ్రపు కనులను అంతర్దా ములను ముందరికి చాగింపవచ్చును. నాకాయుద్ధము జరుగవచ్చు నదియే వాస్తవమైతికముగా వాదించినది.

తాత్కాలిక నిర్ణయములు

లండను, నవంబరు 1:— ఇదివరకే తాత్కాలిక నిర్ణయము టర్కి వారితో సంధియంతయు. వారిని 15 దినములకుండి యుక కోవమున నిమియించితిమి గాని అతెప్పను ముందు పట్టుకొనలేదని వారి నోడించుట కుత్సాహము మావలెను. ముందు ఏర్పడును. అట్లును స్వతంత్ర రాష్ట్రములకు అతెప్ప ముఖ్య పట్టణము కాకలను. కొంతకాలమునుండి దార్జిల్ జన్మ ప్రాంతమున మేము యుద్ధనాకలను చేర్చుచుంటిమి. ఇదివరకానాకల దార్జిల్ జన్మలో ప్రవేశించి పోయినవో నకముందు ప్రవేశింపగలవు. వాన్మూరునదిలో ప్రవేశించి జర్మనీకి వెళుక ప్రక్క కవుడా నానలు వెళ్లుట కధ్యంతర మేమియునులేదు. కనిష్టాంశమునోపిలుచో అరాజకము.

లండను, నవంబరు 2:— కనిష్టాంశమునోపిలుచు టర్కి దేశమునం దంతటను ఆరాజకము హెచ్చుగా నున్నది. సేవలనుండి వారిపోయినవారు వెలకొలదిగా నున్నారు. వారు బంధిసోటువలన జీవించుచున్నారని తెలిసినదని హేగునుండి వార్తవచ్చినది. టర్కి వారు లొంగుటకు బ్రిటిషు సేనలే ముఖ్య కారణము బ్రిటిషు బాంబుల సేవలు ప్రత్యక్షముగ పనిచేసినవి. బ్రిటిషు నాకాదళ మధ్యతీయముగ తోడ్పడినదని పత్రికలు వ్రాసినవి.

తాత్కాలిక సంధిమరతులు

లండను, నవంబరు 1:— మిక్రిమండలి సేవలు కోరిన ప్రదేశములందు ప్రవేశింపవచ్చు నని రాష్ట్రపునర్విభజనము సంధిసంధివారి యిష్టానుసారముగ జరుగవచ్చునని తురుష్కులు పూర్తిగా నంగీకరించినది. స్వేచ్ఛకు బడసిన రాష్ట్రములపై తురుష్కుల యాజమాన్యమున కెవరైన సమ్మతించుట లేదు. ఈరీతిగా తురుష్కులు పూర్తిగా లొంగిపోవుటచే రష్యా రుమేనియా రాష్ట్ర పూర్తిగా రాజ్యమునకును జర్మనీలో యుద్ధమునకును చాల నష్టముల మైనది.

ఆస్ట్రీయా ఇటలీ దేశములకు సంధి రాయ బారములు లండను, నవంబరు 1:— 29-10-18 వ తేదీని ఆస్ట్రీయా ప్రధాన సేనాధికారులు పార్లమెంటు సభ్యులద్వారా ఇటలీ ప్రధాన సేనాధికారులకు రాయబారముల నంపిరి. ఇకమిడట ప్రాణనష్టము కలుగకుండుట కాలావించి తాత్కాలిక సంధిని కోరిరి. మొదట ఇటలీవారు సంపూర్ణ తిరస్కారభావమును చూపిరి గాని 30 వ తేదీ సాయంకాలము మా ప్రతినిధులు వారిని చేరుట కనుమతించిరి. ఇదివరకే యుద్ధము విరమింప బడనివో త్వరలో విరమింపబడగలదని ఆస్ట్రీయా అధికారులు వాడువా ద్దంపటి.

వెర్సెల్సులో మిక్రిమండలి సభ.

పారిసు, నవంబరు 1:— ఇంకను వెర్సెల్సులో మిక్రిమండలి సభ జరుగుచున్నది. చాలవని జరిగినది. సైనిక విషయములనుగూర్చి నిర్ణయ జనరలు ఫామ గారు నివేదించిరి.

జర్మనుల కోరికలు

లండను, ఆక్టోబరు 29:— జర్మనులు సంధిమరతులను గూర్చి ఏమియును తెలుపలేదు. తాత్కాలిక విరామపు మాద నలను మాత్రమే చేసిరి. దానికి ప్రత్యుత్తరము చేరనంతటనే సరిపమానులతో వలె వారు రాయబారములను జరుపుదు రని లోకలాన్సింగరు ప్రకాసినది. తాత్కాలిక సంధి మదురనివో లొంగిపోవుటయూ యుద్ధముచేయుటయూ యని జర్మనుపత్రికలు సంకేతమున బడిచున్నవి. రైతు పక్షిని వంతెనమొగలను ఆక్రమింపవచ్చును. ఎస్సెనయొద్ద పనిని నిలుపుటకు ఆంగ్ల పత్రికలు మాచించినవి.

నిరంకుశత్వ మంతరించుట

లండను, నవంబరు 1:— యూరోపు దేశమునందు నిరంకుశత్వము పూర్తిగా సంక్రమించుటయే ముఖ్య విషయము. 1914 లో ముగ్గురు చక్రవర్తులు యూరోపులో హెచ్చు భాగమును ఆసియాలో నధికభాగమును పరిపాలించు చుండిరి. వారిలో రష్యాచక్రవర్తిని రాజ్యమునుండి తొలగించి విగత జీవుని చేసిరి. ఆస్ట్రీయాచక్రవర్తి అజ్ఞాతవాసమందున్నాడు. మూడవచక్రవర్తి రాజ్యత్యాగోన్ముఖుడుగా నున్నాడు. సంధిమరతులు తెల్లు పరిష్కరింపబడినను ఈ చక్రవర్తుల అధికారము మరల నాగుట అలభ్యమైనది. మనము మొదట చిన్న దేశముల సంరక్షణమునకు సమరమునకు పుష్కమించితిమి. మనము దుంచుచు విశ్వాసమున కించుకంత మా లోషము కలుగలేదను వేము మీ దేశముల పర్యవసానమున ముఖ్యముగా గ్రహించగలవు. ఈ ఫలితమును బ్రిటిషు ముద్ద నాకాదళము, వాణిజ్యనాకలు, విమానదళము, సేన, బ్రిటిషు ధనసహాయ మొంతవరకు తోడ్పడెనో చరిత్రకారులు ముందు తెలుపగలగుదురు. మనము ముఖ్యముగా కోరునవి రెండు కలిగించిన నష్టమునకు పరిహారము, ముందిట్టిన్దము కలిగింపవలెంద కట్టుబాటు నని ఆస్ట్రీయాగారు గ్లాస్టోలో నుడిచిరి.

స్వతంత్ర రాష్ట్రములు.

ఆమెట్టరుడం నవంబరు 2:— 28-10-18 వ తేదీని ఆస్ట్రీయా రుమేనియా ప్రజాసంఘమువారు సమావేశమై బుకోవినా ప్రాసిస్టానియా రుమేనియా రాష్ట్రములను స్వతంత్ర రాష్ట్రములుగ చేయవలెనని కోరిరి. ఆస్ట్రీయా హంగరీలోని పోలకు దేశములను పోలండు రాష్ట్రముతో చేర్పవలెనని పోలకు కోరిరి. ఈమార్పులను చేయుటకు లెంబ ద్దంపటి దొక సంఘ మేర్పరపబడినది.

క్రోటియా-స్లవోనియా - టియూ ప్రత్యేక స్వతంత్ర రాష్ట్రము లని క్రోటియా ప్రజాసభవారు నిర్ధారణ చేసిరిని ఆగ్రమునుండి తెలిపినా ద్దంపటి.

బల్గేరియా రాజు రాజ్యమును త్యజించుట

లండను, నవంబరు 2:— బల్గేరియా రాజు రాజ్యమును వదలగా నతినిపుత్రుడు గారు బోరిసును సింహాసనవర్ధుని గావించిరి. ఆతడుగూడ నిపుడు రాజ్యమును త్యజించెను. టార్నోలో ప్లాంజాలనుస్కి పురస్కరముగ క్యుసాయికప్రభుత్వ మేర్పరపబడినదని కోపను హేగనుకు తెలియనుండి తెలిపినా ద్దంపటి.

బోస్నియా హెర్జెగోవినియా.

లండను, నవంబరు 1:— బోస్నియా ప్రజాసంఘము వారు 31 వ తేదీని సెరాజెవోలో సమావేశమై బోస్నియా

హెర్జెగోవినియాలను సెర్బియా రాష్ట్రమునకు చేర్పవలె నని కోరిరి. ఆర్బియాను ప్రాన్సును షెర్బి నాండును వధించినందులకు చేరసాలయించుచుబడిన వారివందరిని ప్రజలు విడుదల చేసిరి.

ప్రజాపరిపాలిత రాష్ట్ర కాంక్ష.

కోపను హేగను, ఆక్టోబరు 31:— బుడాపెస్టు, వియన్నాలో ప్రజలు చాల హెచ్చుగా సమావేశమై ఆందోళన మును జరిపిరి. హోప్సుబర్గులను తొలగింపవలెనని వియన్నాలో ప్రజలరిచిరి. లామ్బుస్కి మంత్రివర్గము తొలగగలదని తలచుచున్నారని, సేన పూర్తిగాచీలిపోయినది. రాష్ట్రము సైనిక సైనికాధికారి సంఘ మేర్పరపబడినది. ప్రజాపరిపాలన మేర్పరపవలెనని బుడాపెస్టులో విప్లవ సేనలు తొందరలకు కలిగించెను.

ఆస్ట్రీయా జర్మనుల స్వాతంత్ర్యము.

లండను, ఆక్టోబరు 9:— బోహిమియాలోని జర్మనులు స్వాతంత్ర్యమును ప్రకటించిరి. రెస్సెన్బర్గును రాజధానిగా చేర్పరగోపరి. హెరువాచీ నధ్యక్షునిగా నియోజించిరి.

వెసిడెంటు విల్సనుగారికి శిక్ష.

ఆస్ట్రీయాలోని జర్మనుల ప్రజాసంఘమువారు సమావేశమై, ఆస్ట్రీయా జర్మను రాష్ట్రములను ప్రత్యేక స్వాతంత్ర్యముతో చేర్పరచితిమనియు ఆస్ట్రీయాలో జర్మను ప్రజలు హెచ్చుగానున్న దేశమంతయు తమ రాష్ట్రమున చేరవలెననియు మొరారియా సైనికీయము గూడ తమవేయనియు (వెసిడెంటు విల్సనుగారి పద్ధతుల కంగీకరించుచున్నయు జకోస్లావు, జకోస్లావుల స్వాతంత్ర్యముల కంగీకరించుచున్నయు సంధిరాయబారమును గూర్చి తమును గూడ నాలొందింపవలెననియు తాత్కాలిక సంధి కంగీకరించి స్వయంవిర్బ యాధికారము నియ్యవలెననియు వారు (వెసిడెంటు విల్సనుగారికి వ్రాసిరి.

హంగరీ మంత్రివర్గము

కాంటు కరోలి గారు క్రొత్త హంగరీ మంత్రివర్గము చేర్పరచిరి.

జర్మను ఆస్ట్రీయా ప్రభుత్వము

ఆస్ట్రీయాలోని జర్మనుల అధికారము ప్రారంభమైనదని వారు ప్రకటించిరి. చిన్న రాష్ట్రములకు కాపాడెద మను వాగ్దానమును నిలుపుకొనవలెనని కోరిరి. స్లావు రాష్ట్రములవారు సాదర్యమును చేరువలెననిరి. జర్మనుసామ్రాజ్యము వారి యిష్టానుసారము సంధి జరుపవలెననిరి.

పూర్వమును క్రోయిస్కి దుప్పట.

ఆంస్టెర్డాము, ఆక్టోబరు 31:— పూర్వము పట్టణపు గతర్షు పట్టణమును క్రోయిస్కి చిచ్చివేసెనట.

ఆస్ట్రీయా - హంగరీ సీటి.

లండను, ఆక్టోబరు 31:— ఆస్ట్రీయా - హంగరీ దేశము భిన్న భిన్న భాగము లగుచున్నది. కావున ఎవరితో మిక్రిమండలివారు సంక్రమింపవలయు నను ప్రత్యేకలుగనున్నది. జెఫు కాన్సిలు అధికారమునందు ప్రేరేపణమున్నది. ఆగ్రమునందు పోరాడుచున్న సేనాములు తమ సేవలను క్రోటిను కాన్సిలు అధికారముక్రింద పెట్టిరి.

ఆస్ట్రీయా హంగరీ యేమున్నదని జర్మను పత్రిక లనుచున్నవి. మనము చున్న నమ్మకాని పని చేయవలయును.

ఆల్బెను లోరై నుసభ

ఆంస్టెర్డాము, ఆక్టోబరు 31:— ఆల్బెను లోరై ను సభ నవంబరు 2-వ తేదీని సమావేశము కారలము నని కెయిజరు కోరెను.

సోమలిస్టు సభలు

అదివారమునాడు సోమలిస్టులు బెర్లినునందు ఆయిదు సారులు సభలు జేయబోగా వానిని అధికారులు జరుగనియ్య లేదట. లోకమునందలి కార్మికుల కందరికి సంయోగమును గూర్చు పాలనమును డాక్టరు లీబెక్నెవటు కోరెను. ఏమి వచ్చినను సిద్ధముగ నుండుదని క్రోటిలకు హెరులెడబోరు కోరెను. కర్మపరశంతులై యుండుదని ఆతడు చెప్పెను.

హిందెస్థన్

జర్మను సేనలు కొద్దికాలము మాత్రమే నిరోధింపవలయునని బయలుదేరిన సంగతిని తాను చెప్పనట్లు హిందెస్థన్ తెలియజేయుచున్నాడు. అది సర్వాబధము. జర్మను సేన గాని నాకాదళము కాని లొంగిపోదు.

తురుష్కులు సంధిచేసికొనుట.

పార్లమెంటునందు తెలుపుట.

లండను, ఆక్టోబరు 31:— (సా.సం. 5-50) ఆంగ్ల లతో తురుష్కులు సంధిచేసికొనిన విషయమై పార్లమెంటు నందు సర్ బార్ని కేపు తెలిపిన యంతర్యముగొన్నిటిని గత సంచిక యందు ముద్రించితిమి. తక్కిన సంగతుల గ్రంథ వివరించు చున్నాము:

మిత్రమండలికిని తమకును మధ్యనే సంధిరాజుభారము జరుగవలెనని తురుష్కు ప్రభుత్వము కోరుచున్నట్లు ఈశాసన సముద్రమునందలి ఆంగ్ల నౌకాధ్యక్షునకు తెలియజెప్పబడిన తురుష్కులు కొన్ని కోటల క్రితమే జనరలు బ్రౌనెయిని విడుదలచేసిరి. సంధిమాత్రమున నై నువడికలకాల్ కోపుయొద్దకు పంపుకోవలసిన దనియు నేయేమగతులతో మిత్రమండలివారు యుద్ధమున విరమించుననియు వారు తెలియజేయుట రెనియు మిత్రమండలిపక్షమున యుద్ధమున విరమించుట కోపుకొనిన పత్రమునందు వారు సంతకము చేయుననియు తురుష్కు ప్రభుత్వమువారికి సమాధానము పంపించిరి ఈ నౌకాధ్యక్షుడు నందు తురుష్కుదూతలను ముఠొనుయొద్దకువచ్చిరి. గతరౌత్రి యందు యుద్ధమున విరమించుటకు నిశ్చయమైన పత్రము నందు సంతకములు జరిగినవి.

జర్మనుల ఆస్త్రియానుల భావము.

ఆంస్ట్రెర్డాము, ఆక్టోబరు 31:— కాంటన్ ఆండ్రెస్సె ఆమెరికావారికి తెలిపినందుండి విషయములకు ఆస్త్రియా వారును, జర్మనీవారును కోవలూరు లగుచున్నారు. తమకు స్వయంవిశ్వాసప్రకారము నీ ధ్వంసము కర్తవ్యమనియు నది వారు కోర్కె పెట్టబడుచున్నది.

ఖయిదీల విరూదరణ.

లండను, ఆక్టోబరు 31:— ఖయిదీలకు జర్మనులు నిరాకరణచేయుచున్నారు. వారినిగురించి పార్లమెంటు నందుచర్య జరిగియుండెను. రజబులీపురు కోవము బయలుదేరిన యుద్ధవిరాటము నేర్పాటు చేయుటయందు ఖయిదీల విడుదల వారినిస్వచ్ఛమములకు పంపునమమై అన్నిటికంటె ముందుగ యోచించునట్లు కట్టుదిట్టములను చేయవలసినదను యభిప్రాయమును గుర్తించుచున్నది. ఆస్త్రియా వారు తనవశమునందున్న ఖయిదీలను దుఃఖితోనే ఆదరించిరి. జర్మనీ, బల్గేరియా, టర్కీలు మాత్రము వ్యతిరేకము.

మెసపొటేమియా రిపోర్టు.

లండను, ఆక్టోబరు 31:— మెసెర్సె గార్సిల్ల తెలియజేయుచున్నారు. మెసపొటేమియా రిపోర్టువిషయమై నిక్కన గారిచ్చిన సమాచారము సంతృప్తికరముగ నున్నదని నైతికసభ నిక్కనగారికి తెలియజేసినది.

బ్రిటీషు డిస్ట్రీయరు మునుగుట.

లండను, ఆక్టోబరు 31:— బ్రిటీషు డిస్ట్రీయరు వాతతో కొట్టుకొని బ్రిటీషు డిస్ట్రీయరుకాటి మునిగిపోయెను. అందెరుకు మృతిపొందలేదు. ఎవరికి దెబ్బలు తగులలేదు.

యోధులకు బిరుదులు.

లండను, ఆక్టోబరు 29:— మేజరుజనరలు ఆనరబిలు ఏ. ఆర్. మాంటేగు నూవర్టు వోల్ఫ్ లిగారికి నైటు కమెండరు బిరుదును, లెఫ్టినెంటు కెర్నలు జి. ఎల్. హోల్లసువర్టు, మేజరు వి. హెచ్. కాజుజీనుగార్లకు సెయింటు మిహేలు, కార్డింపేనియను బిరుదులు ఇచ్చిరి.

మిత్రమండలి సమావేశము

కోమా, నవంబరు 2:— ఆస్త్రియావారికి తెలుపదగిన తాత్కాలిక సంధిపక్షములకు మిత్రమండలి ప్రతినిధులు వేల్సెయిల్స్ నిర్దేశించి చేసిరి. వారిని జనరలు బయలుగారు ఆస్త్రియా నాయకులకు తెలిపిరి. శత్రువులు ఈలోగా నేరల సభివృద్ధి సొందించుటకు మేరల యుద్ధమున ప్రారంభించుటకును వీలులేకుండ నురతులు కోరబడినవి.

జర్మను చక్రవర్తి రాజ్యత్యాగము

కోపనుహేగను, నవంబరు 2:— జర్మనుచక్రవర్తి రాజ్య త్యాగమునకు అనుసరము వైటుకెటరీ హెనువ్విల్లు మను జర్మను ఛాన్సలరుకు తెలిపెను.

ప్రాస్తు

పరామర్శము

శత్రుప్రభుత్వము వ్యర్థమగుట.

లండను, ఆక్టోబరు 31:— (సా.సం. 5-20.) పరామర్శ తిట్లు ప్రకటించిరి:— సెయింటుఫరగారు పదమూడు శత్రువులు తీవ్రముగ నెదిరించిరి. సుసంపన్నములు కుర్రుకొనియున్నవి. రెండుకోటలలో మన 5వ నేర 1,453 భంది ఖయిదీలను బట్టుకొనెను. ఆంగ్ల కర్షియను, ముగ్గురు బెటాలియను సేనాధికారులును కలరు.

ఆమెరికావారి పురోగమము

లండను, ఆక్టోబరు 31:— (సా.సం. 5-25) ఆమెరికా వార్తలు ప్రకటించుచున్నారు.— గ్రానురీ శత్రుముఖముగ మేము సైనికపక్షని వ్యాపించిచేసి బెలిజోయాను తీవ్రమును పట్టుకొంటిమి.

విజయ

ఇటలీరంగము

ఆస్త్రియానుల పరాజయము.

కోమా, ఆక్టోబరు 31:— ఇటలీ ఆస్త్రియానేరలు త్యజించి సంగతిన ఆస్త్రియాఆధికారులు ప్రకటించుట లుల స్వమైనవి. ఆస్త్రియానేర తీవ్రముగ నిరంధించిన తరువాత పరాజయము పొందిరి. ఆస్త్రియానేరలు, కోసెనెవర్టుము ఇటలీవారి వ్యాధీనమగుటవలన క్రాస్సెను తోడఘ సేనలకును కొండలలో పోరాడుచుండిన సేనలకును సుమారము పోయెను. ఆస్త్రియానేర లెవర్టును రిపబ్లికేషియన్ గుర్తుచి.

ఇటలీ ఆనగ్నంధనము.

ఇటలీవారి ఆనగ్నంధనము జయసంజయులకు స్పృహ చేయవలసికి వచ్చుచున్నది. ఆస్త్రియానేర మరణింతుల సమాధులతో శత్రువుల తీవ్రగమమున కిబ్బంది కలిగించి పీపు, బుగ్గిమాంటోలకు నువ్వుకు వచ్చినది. పీపురంగమున ఛేదించుట ప్రాస్తుమందు నిర్వహింపబడుచున్నది. శత్రు తాడనతంత్ర మవలంబించి అనలంబించి శత్రుబలముడిగివేయక చివకు భంజించుపూర్వఫలము గాని వేయకాదు. బుగ్గిమాంటే కమునందు యుద్ధము జరుగుచున్నందున మరత ప్రసంగములు కలుగవచ్చును.

ఆమెరికా

ఆమెరికాయందు ఎన్నికలు

లండను, ఆక్టోబరు 31:— ఆమెరికాయందు నవంబరు 5-న తేదిని యెన్నికలు జరుగును. 28-న తేదిని విల్సనుగా:కి రిపబ్లికన్ ప్రభుత్వము ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి. యుద్ధమునందు జయించి సంధిచేసికోరలయినవని వారందు తెలిపిరి. రాయబార ములవలన సంధిచేసికోనాడదని వారు నుడిచిరి. విల్సను నిగంతుకముగ ప్రవర్తించి, యుద్ధవ్యవహారమును పరిష్కరించి స్వేచ్ఛార్తక నూత్రముల ననుసరించి ఆమెరికా వర్తకము నేర్పాటు చేయదలచి యున్నట్లు విల్సను మహాశయుని వారు నిందించుచున్నారు. అందువలన యుద్ధములో జయించుటవలన పొందని లాభమును జర్మనీ పొందును.

రైలుప్రమాదము

న్యూయార్కు, నవంబరు 2:— బ్రాక్లినునందు వచ్చు రైలుబండి పట్టాలకు తొలగుటలో 85 గురు చనిపోయిరి. 200 మందికి గాయములు తగిలినవి. మొదటిబండి తునుకైనది. తక్కినవి మండిపోయినవి.

నాళింపు

హాళింపుసేనలు తిరుగబడుట

ఆమెస్టరుడం, నవంబరు 1:— సేనలను చిరకాలము నుండి తేల్చియుంచుట కలవులు రిద్దమందుట ఆహారలోపము నున్న గురగణములవలన సేనలలో తిరస్కార భావముకలిగి కొన్ని కలతలు కలుగగా వానిని వివారింపిరి. హేగు సేనలకు హేమ్య ఆహార మిచ్చెదమనుటతో వారు శాంతిని వహించిరి.

సైనికసంఘము.

ఆమెస్టరుడం, నవంబరు 2:— అనసరమైనవో సెలవులను ముట్టనుగూర్చునాడ ఆలోచించుచున్నారు. ఇటీవల తొందరలు కలిగించినవారికి మాత్రము ప్రస్తుతము సెలవివ్వబడదు కాన్సెక్యూటరు సైనికసంఘము నేర్పుచుంటున్నాడ నాలోచనలు జరుగుచున్నవని వినుచున్నామి వార్తవచ్చినది.

జర్మనీ

జర్మను రాజ్యాంగసభ

ఆమెస్టరుడం, నవంబరు 2:— ప్రస్తుతము జర్మనీని పరిపాలించుచున్న రాజకుటుంబము వారందు మాకు పరిపూర్ణ విశ్వాసము కలదని ప్రస్తావన ప్రధానరాజ్యాంగ సభవారు నుడిచిరి.

నాల్కొను

మెసపొటేమియా ప్రస్తావనము

సిద్ధా, ఆక్టోబరు 28:— 25వ తేదిని తురుష్కు లింకను బలీయమైన స్థానముల నే ఆక్రమించియుండిరి. జబులు హామీను నడిపివారు వారస్థానములు కలవు. అక్కడనుండి ఆస్థానములు పడచుట లీమరు బాబునదివరకు వ్యాప్తమైయున్నది. తరువాత నవనైన కాలము మేగులు సమీపమునందలి తురుష్కుల గరువాగ నునములకు ముట్టించినవి. ఆతరువాత నందే యుగ ఆస్తియలుకు తెగినునది తూర్పునండి, శత్రువుల రాకపోకలకు భంగముకలిగిన జూచిరి. మర యొత్తిడి మందర తురుష్కులు 12 మైళ్లు వెళుకనున్నారు. మేగులునకు దక్షిణమునందు 8 మైళ్లలో సెలకదేకము చేరిరి. అక్కడ మన సైనికులు శత్రువులతో యుద్ధము చేయుచున్నారు. కిక్కురుకు ఆంగ్లులు పట్టుకొనిరి. తురుష్కులు పట్టణోత్తర భాగపు స్థానములకు త్యజించి, అట్లుకెనుపర వైపునకు మరలిరి.

బుడపెస్తునందు పోరాటము.

లండను, ఆక్టోబరు 21:— బుడపెస్తు నగరము నందు తిరిగి పీఠలందు పోరాటము ప్రారంభమైనది. తుపాకులు మర ఫిరింగులతో పోరాటము జరిగినది. చాలమంది వాతలయిరి. చాలమందికి దెబ్బలు తగిలినవి.

రైలు కర్తవ్యాలు

ఆమెస్టరుడం, నవంబరు 1:— అనసరమైన శత్రుసేనలు కొల్లెనుట్టుకొనగల నాకమించుటకు కూడ నొంతమువారు సమాచారములగుచు తెలియుటచే ప్రజలు చాల భీతిపడుచున్నారని టూకల్వాస్టీ-రంవెన్సు-కో-గో-గె-బెలుప్-తికలు వ్రాసినవి.

ఓరియంటల్ గవర్నమెంటు సెక్యూరిటీ

భీమాకంపెనీ లిమిటెడ్
సం॥ 1874 స్థాపితము. హెడ్డాఫీసు, బొంబాయి.
నిలవసాము 5,70,00,000 రూపాయలు
ఇంతవర కిచ్చివేసినది 5 కోట్ల
రూపాయలు.

ఈ ఓరియంటల్ సెంపెనీలో చేయబడెను, ఎంపొవమెంటు భీమాకంపెనీ చురక్షితముగా పెట్టుబడి వేరొకటి యుండదు. అందువలన పాలిసీదారునకు వృద్ధాప్యదశయందు సమృద్ధి మగు ఆదాయమును సమకూర్చుటయే, గాక పాలిసీదారునికి అకాల మరణ మగునేని ఆతని కుటుంబమునకు జీవనోపాధియు కలుగును. స్థిరముగా ఆదాయములు లేని వారలకును పెద్ద కుటుంబములకును ఇది చాల సౌకర్యముగా మార్గము. (672)

Applications are invited from respectable gentlemen in Telugu Districts to act as Representatives for the Company. Good opportunity for employees in Mercantile offices to augment their income by devoting their spare time to our work. Apply to:— P. V. Subramonier, Ag. Branch Secretary, Oriental Assurance Buildings, Post Box No. 8, Madras.

The Great War.

(Reuter's Agency)

Austria

Austria-Hungary Break-Up. Question of Negotiating Party. German Press Comment.

LONDON, October 31.
The break-up of what was Austria-Hungary has been so rapid that the question is being asked with whom will the Allies negotiate. Following upon the announcement that the Czech Council controls Prague absolutely, comes the news that the Generals commanding at Agram have placed all their troops at the disposal of the Croatian Council.

German newspapers accept the situation philosophically. Their comment may be summed up as "Austria-Hungary is now a phantom. We must stand alone and must make the best of it."

Fiume Given to Croats.

LONDON, October 31.
AMSTERDAM.—A message from Budapest states that the Hungarian Governor of Fiume acting upon instructions has handed over the town to the Croats.

Budapest Street Fighting. Numerous Casualties.

LONDON, October 31.
Renewed street fighting is reported in Budapest in which rifles, machineguns and bayonet were used. There were numerous casualties.

New Hungarian Premier.

LONDON, October 31.
BALE.—Count Hadik has been appointed Hungarian Premier.

Independent States Formed.

LONDON, November 2.
AMSTERDAM.—The "Vorwarts" states that the Constituent Assembly of Austrian Rumania formed on 28th October demanded the union of Bukovina, Transylvania and the Rumanian territories of Hungary as an independent state. Polish deputies in the Reichstag announced the union of Austro-Hungarian Polish territories with Polish State and a Liquidation Commission has been established at Lemberg to arrange this.

Croatian Independence Declared.

A telegram from Agram says that the Croatian Diet has declared the absolute independence of Croatia, Slavonia and Dalmatia.

A Republic Demanded.

LONDON, October 31.
COPENHAGEN.—The "Berlin Tageblatt" announces great demonstrations in Budapest and Vienna. The crowds in Vienna shouted "Down with the Hapsburgs." The fall of the Lammasch Cabinet is expected. The army is in full dissolution, and a Provisional Council of Soldiers and officers has been established. At Budapest revolutionary troops are demanding a republic and the government of the whole town.

Austro-German Independence.

LONDON, October 31, 9 P. M.
AMSTERDAM.—A telegram from Vienna states that the Germans in Bohemia have declared independence with the seat of Government at Reichenberg and have elected the German radical, Herr Pachec, as President.

Austrian-Germans' Attitude.

LONDON, October 31.
AMSTERDAM.—Austrian-Germans are furious at Count Andrássy's representation to America and reiterate their claims to self-determination.

A Message to President Wilson.

LONDON, October 31.
PARIS.—A Berne telegram states that the Germano-Austrian National Council is transmitting a note to President Wilson notifying him of the creation of a Germano-Austrian State claiming all Austrian territory in which Germans predominate, including Moravia and Silesia asking for admittance to negotiations, unreservedly admitting President Wilson's principles, recognising the independence of the Jug-Slavs and Czechoslovaks and appealing for the right of self-determination and an immediate armistice.

German Austrian Government Assumed.

LONDON, November 1.
A message from Vienna states that the State Council has issued a proclamation announcing the assumption of Government of German-Austria. The proclamation urges the maintenance of peace and promises to protect national minorities. It expects reciprocal protection in Slav territories and declares that peace will be concluded in accord with the German Empire.

New Hungarian Ministry.

LONDON, November 1.
BALE.—Count Karoly has constituted a new Hungarian Ministry.

A Truce Italy.

Fourarters Begun.

LONDON, November 1, 1-30 A. M.
A wireless Austrian official communique says:—The high command of the Armies early on October 29, by means of a parlementaire, communicated with the Italian army command. Every effort is being made for the avoidance of further useless bloodshed, the cessation of hostilities and the conclusion of an armistice. The Italian High Command at first assumed an attitude of unmistakable refusal. It was only on the evening of October 30 that the deputation was permitted to cross the fighting line for preliminary pourparlers.

Hostilities to Cease.

LONDON, November 1, 7-15 P. M.
Reuter learns that it is practically certain that hostilities between Italy and Austria will cease almost immediately, if they have not already ceased.

Turkey

Turkey's Surrender.

The King's Message to Gen. Allenby.

LONDON, November 1, 1-40 P. M.
The Press Bureau announced:—The King, telegraphing to General Sir Edward Allenby and, promoting him to be a Knight Grand Cross of the Bath, expresses his admiration for the spirit and endurance of the troops who secured the complete surrender of the Turks. "This is a glorious and memorable achievement, and on behalf of your grateful fellow-countrymen I thank you and all ranks."

Germany's Internal Difficulties.

LONDON, November 1.
The surrender of Turkey and the imminent disappearance of Austria-Hungary have completed the isolation of Germany, releasing formidable allied forces for new fields of action on the frontiers of Samony and Bavaria and elsewhere, facilitating allied efforts for the reconstruction of Russia and the restoration of Poland, and incidentally giving access to the granaries of Southern Russia. These developments will take time, but their menace may persuade Germany to forestall by capitulation the inevitable end. Accounts which have reached London of Germany's internal difficulties suggest that the Allied terms may speedily be accepted. The "Daily News" even predicts cessation of hostilities by the end of next week, though naturally the settlement of peace conditions will take much longer. The papers generally, however, contemplate the possibility of a considerable naval battle in the Black Sea, where the Germanised Russian fleet, including two Dreadnoughts, may offer fight or may shelter behind the mine and submarine defences.

Why the Armistice was Delayed.

LONDON, November 1.
Speaking in London, Mr. Barnes said that the armistice with Turkey might have been signed previously. We had held the Turks on a string for the past fortnight, but we were in no hurry to finish the Turks until we had captured Aleppo which would be the capital of a future free Arab State. We had, he said, been collecting warships at the mouth of the Dardanelles for some time. If they had not yet entered, they would do very soon. There was nothing to prevent the fleet ascending the Danube to the back-door of Germany.

Press Comments.

LONDON, November 1.
The papers commenting on Turkey's surrender emphasise that it is the single-handed work of Great Britain, whose sea power made possible the splendid triumphs of the British and Indian armies in the east.

Anarchy in Constantinople.

LONDON, NOVEMBER 2.
A message from the Hague states that it is reported that anarchy prevails in Constantinople and in the whole of Turkey. Hundreds of thousands of deserters are reported to be living by robbery.

Armistice Terms.

Complete and Unconditional Surrender.

LONDON, November 1.
Reuter is informed that the terms of the Turkish Armistice constitute complete and unconditional surrender enabling military forces to occupy the places they choose. Territorial readjustments are left to the Peace Conference, but any suggestion of Turkish sovereignty over liberated populations would be viewed with the greatest disfavour. The armistice is of enormous importance from the point of view of prosecuting the war against Germany and reviving the Russian and Rumanian situations.

The Turkish Armistice. Liberation of General Townshend.

LONDON, October 31.
Sir George Cave stated that General Townshend was liberated some days ago in order to inform the British Admiral in the Aegean that the Turkish Government asked that negotiations should be opened immediately for an armistice between Turkey and the Allies. A reply was sent to the Turkish government to send fully accredited plenipotentiaries to Vice-Admiral Calthorpe who was empowered to inform them of the conditions on which the Allies would agree to a cessation of hostilities and to sign an armistice on those conditions on the Allies' behalf. The Turkish plenipotentiaries arrived at Mudros early this week and an armistice was signed by Vice-Admiral Calthorpe last night.

Germany

Armistice With Germany.

What the Enemy Wants?

LAHORE, November 1.
LONDON, October 29.—The "Lokalan Zeiger" points out that Germany has asked not for conditions, but for

proposals for an armistice, upon receipt of which she will negotiate as with equals. The Berlin Press is described as wavering between resignation and hope of continued resistance, should the armistice terms be hard. British newspapers speculating on the armistice terms forecast the occupation of the line of Rhine together with bridgeheads on the further bank and the stoppage of work at Essen under the control of a neutral commission.—"C. and M. Gazette".

The Alsace Lorraine Diet. Summoned by Kaiser.

LONDON, October 31.
AMSTERDAM.—A message from Strasbourg states that the Kaiser has summoned the Alsace-Lorraine Diet to meet on November 12th.

Socialists' Unrest.

International Socialism Wanted.

LONDON, October 31.
AMSTERDAM.—It transpires that the Independent Socialist members of the Reichstag addressed five demonstrations in Berlin on Sunday which were suppressed. Dr. Liebknecht demanded the establishment of a government which would unite the workmen of all countries with international socialism. Herr Lodebour warned his hearers to prepare for anything. "Be ready" he said "for action."

Hindenburg's Statement.

Army and Fleet Won't Capitulate.

LONDON, October 31.
F. M. Von Hindenburg denies the reports that he said that the German armies would only resist for a short time. He says this untrue and adds "The German army and fleet won't capitulate."

Great Britain

Indian Reforms.

Debate In House of Lords.

Lord Lansdowne's Statements.

LONDON, October 23.
In the House of Lords Lord Middleton moved for the appointment of a joint committee of both Houses to consider the Indian Reforms Report. Lord Lansdowne declared that the case for further consideration was irresistible. These proposals were made at a very critical time in the history of India when recent events had shown that the margin of safety was none too wide and when we were ignorant of many important facts and of much information upon points vitally bearing upon the issue. He complimented the authors of the report upon the manner in which they had handled the work and paid a tribute to the frankness and sincerity with which they admitted the great difficulties in the execution of their design. Lord Lansdowne sympathised fully with the policy of closer association of Indians with the Government and the development of self-governing institutions but the intimation that our goal was the earliest possible realisation of a full representative Government seemed to him full of danger. It amounted to an invitation to place ourselves at the top of an incline with the full knowledge that at the bottom we should find unmitigated democracy. He viewed with the greatest apprehension the proposal to impose western institutions upon motley countries and people who had little or nothing in common except that they were eastern and not western. To place India alongside the self-governing dominions was a dream. The Dominions were British to the backbone and would remain British. India was eastern to the backbone and would remain eastern. She would remain unmoved except on the surface by western democratic ideas. He affirmed that the Report did not take account of caste. The proposal had been described as the reward for India's magnificent co-operation in the war but India's fighters were looking for good pay and the chance to settle on the land rather than for democratic institutions. In pursuing this great democratic goal we ran the risk of losing sight of the very different goal to which old Indian administrators had striven namely peace, prosperity, contentment, freedom from risk of invasion and pestilence and protection against the tyranny of the usurper. That was the goal which mattered most but we should not get nearer it by applying European veneer to the Oriental system. He could see no greater misfortune to India than that British rule should no longer be interpreted by British agents.

Lord Sydenham's Views.

Lord Sydenham said that the Report proposed to force upon India something absolutely foreign to the whole history, traditions, customs and genius of the Indian people. It was essential that the Rowlett report and the report of the Select Committee of the Viceroy's Council should be considered in conjunction with the Reform Committee's report.

Lord Islington's Remarks.

Lord Islington asked what would be the use of instituting at present a joint committee of both Houses to deal with the scheme which was quite incomplete and which had not obtained the authority of the Government. He failed to see any ground for objections to the present procedure. It was said that this procedure would commit the Parliament, the Government and the country to withdraw, but elaboration of detail did not necessarily commit the Government, the Parliament or the country if it were found on further investigation that an alternative scheme was possible and Parliament were satisfied thereof. Lord Islington said it would be unreasonable to expect the Cabinet at present to devote time to this question because the war demanded their undivided attention. The future organisation of the India Office and the relation it should bear to future central and provincial Governments in India and the method by which it should bear relation to the Imperial Parliament was a vital aspect of the scheme which would require very careful investigation. A committee was now being appointed to deal therewith. It would be an outside committee with an outside chairman. It probably the India Office would be represented on it. Lord Islington said he hoped the committee would begin

to work soon and that it would report coincidentally with the report of the other two committees in India. That would then constitute a complete comprehensive scheme and not till then would Parliament and the country be able to form really a considered opinion on the proposed reforms. It would be highly unfortunate if the Select Committee were set up when owing to war restrictions Indian deputations were unable to come to England to submit their views. As soon as the three reports were completed, the Cabinet would be able fully to investigate the whole scheme and take steps to formulate a Bill. When the Bill had passed the second reading in one of the Houses of Parliament it could be referred to a joint committee to take the evidence of the Indian deputations and of all who desired to submit their views. Lord Islington said he hoped he would not be misunderstood in India because he did not enter into a detailed defence of the report. He emphasised that he in no way accepted criticisms of the report during the debate. It was incumbent on the Government and the country faithfully and sincerely to interpret the announcement of 20th August. He believed that the more exhaustive the enquiry, the more it would be found that with all its imperfections, shortcomings and dangers of friction which all must admit, the scheme of the report would probably present less objection than any other scheme. Referring to the Indo-British Association scheme, Lord Islington pronounced it highly unsatisfactory. After detailing the objections to it he declared that any scheme proposing to give complete home rule to particular districts was in advance of the country and of the most advanced opinion in India.

Lord Sydenham interjected:—There is no question of home rule.

Lord Islington replied:—Then the scheme seems a very inadequate interpretation of the announcement of 20th August.

The debate was adjourned.

Indian Editors Entertained. Britons and Indians' Loyalty. Citizens of the Same Empire.

LONDON, October 29. The Indian Editors were officially entertained at Manchester. Sir Daniel McCabe, presiding at the dinner, said that all Britons were greatly indebted to the Indian people who had proved themselves most loyal upholders of the Empire. Two-thirds of the infantry and one-third of the cavalry in Palestine and Mesopotamia were Indian. This would knit India and Britain closer and help the national aspirations of India.

Mr. Devadhar said:—The war had brought home to them that they were all citizens of the same Empire. Indians claimed certain privileges possessed by other sections of the Empire. Indians had done their share in bringing the war to a successful conclusion. They hoped India in future would be a bigger asset of the Empire.

Mr. Mahbu Alam said that the war had knit India and Britain closer. The Germans thought India would rise. India did rise, but only to defeat the Germans.

Collapse of Autocracy. British Aims.

Reparation and Security.

LONDON, November 1. Mr. Asquith speaking at Glasgow said that the most striking change occurring in Europe was the complete irretrievable collapse of autocracy. Three Emperors in 1914 ruled the greater part of Europe and a large part of Asia. The Russian Emperor had been deposed and murdered. The Austrian Emperor was a wail and stray, while the third was hovering on the verge of abdication. Whatever may be the terms of peace, these thrones cannot be rebuilt. We entered on the war as the champions of smaller nations, and, in spite of tribulations, every one of these would ultimately find its trust in the Allies more than justified. History would record how largely this achievement was due to the British Navy and the Merchant Service, armies, airmen and British finance. Our general aims could still be summed up in two words, Reparation and Security.

India and Dominions.

Imperial Conference Resolutions.

LONDON, October 30. In the House of Commons, replying to Sir J.D. Rees, Mr. Montagu said he thought that no Imperial legislation would be required to give effect to the Imperial Conference resolutions on migration between India and the Dominions. The necessary steps could be taken in India.

The Influenza.

Declining in France and Spain.

LONDON, November 1. The influenza epidemic is declining in France and Spain and in some parts of England, but it is raging fiercely in Norway. There are several hundred fresh cases daily in Christiania, where to the end of September there had been 100,000 cases and 2,000 deaths.

Dangerous in United Kingdom.

LONDON, October 30. The influenza epidemic continues to rage in many parts of the world. It has now reached a more dangerous stage in the United Kingdom. Owing to the advent of septic pneumonia, numerous deaths are reported from various parts of the country. The Ministry of National Service has released a very large number of doctors to attend civilian cases and has cancelled all outstanding notices calling up men for medical examination.

Virulent in S. African Districts.

CAPE TOWN, NOVEMBER 2, 4-10 P.M. The influenza continues to be virulent in the country districts, but towns are rapidly resuming a normal aspect. The death roll at Kimberly is ten per cent. of the population and probably a similar death-roll will be recorded in Cape Town.

The Spanish Sickness.

Successful Treatment Reported.

LONDON, October 31. AMSTERDAM.—A doctor writing in a Viennese medical journal says that the Spanish sickness is due to the streptococcus facillus which can be destroyed by injection of sublimate. Twenty-two cases of inflammation of the lungs have thus been successfully treated.

British Destroyer Sunk.

Result of Collision.

LONDON, October 31. The Admiralty announce that a British destroyer sank without casualties on Tuesday after a collision with a merchantman.

Coalitionist Candidate Returned.

LONDON, October 29. The Coalitionist candidate Mr. Austin Hopkinson has been returned unopposed for Prestwich.

The Mesopotamia Report.

General Nixon's Explanation Accepted.

LONDON, October 29. Mr. Macpherson states that the Army Council has informed General Nixon that his explanation with reference to the report of the Mesopotamia Commission is satisfactory.

Prisoners of War.

Impressive Debate in Commons.

Intense Indignation Against Germany.

LONDON, October 31. Following upon the impressive debate in the House of Commons on prisoners of war, intense public indignation over the treatment of prisoners in Germany has been aroused. This feeling is strongly voiced in the newspapers which warmly approve of the policy of placing the release and repatriation of all prisoners in the forefront of armistice claims. It was stated during the debate that Austria had treated her prisoners mercifully, the greatest complaint being against Germany, Turkey and Bulgaria.

Allied Council at Versailles.

LONDON, November 1. PARIS.—The Allied Council at Versailles is still sitting. Its labours are well advanced. General Foch yesterday reported on the military situation.

War Cabinet's Congratulatory Message.

LONDON, November 1. The Press Bureau states that the War Cabinet has telegraphed to General Marshall:—Hearty congratulations on the splendid success in dealing a final blow at the Turkish Army and liberating Mesopotamia from the alien yoke under which its peoples have suffered for many centuries. Victory is due to the resourceful energetic leadership, excellent staff work, and the endurance and resolution of all ranks who have worthily maintained the reputation of the British and Indian armies. The Mesopotamian expedition will be for ever memorable in the annals of the British Empire.

War Risks on Cargo.

LONDON, October 31. The Press Bureau states:—The Board of Trade announces that war risks on cargo will be decreased by fifty per cent in cases where vessels sail during an armistice between belligerents.

War Memorial Fund.

Overseas Club's Appeal.

LONDON, November 1. The Overseas Club is making a world wide appeal to members to contribute to the War Memorial Fund. It is proposed to erect a building in London as a Club and to serve other useful purposes.

General

Bulgarian King Abdicates.

LONDON, November 2. A Copenhagen message from Berlin states that the new Bulgarian King Boris has abdicated. A peasant government has been established at Tarnovo under M. Stambulinsky.

Bosnia-Herzegovina.

Amalgamation with Serbia.

LONDON, November 1. A message from Zurich states that the Bosnian National Council Meeting at Sarajevo on October 31 proclaimed the amalgamation of Bosnia-Herzegovina with the Kingdom of Serbia. The crowds have freed those imprisoned in connection with the murder of Archduke Francis Ferdinand.

Mesopotamia Campaign.

Muelima Junction Occupied.

LAHORE, November 1. LONDON, October 29.—General Allenby has occupied Muelima junction on the Baghdad railway and captured a accumulation of rolling stock.

Gen. Sanders Recalled.

General Liman Von Sanders's force is reported to have retired towards Alexandretta. It is rumoured that General Liman Von Sanders has been recalled to Germany.—"C. and M. Gazette" cables.

AMERICAN CONGRESS ELECTIONS.

Republicans' Reply to President. Peace by Victory Demanded.

LONDON, October 31. Interest in the elections in the United States on November 5, of the whole of the House of Representatives, one third of the Senate, and the Governors and Legislatures of the many States, is intensified by the vigorous reply made by the Republican leaders on October 28 to President Wilson's appeal for the election of a Democratic Congress. The Republicans in their reply declare that they stand for peace by victory, not by negotiation and accuse President Wilson of aiming at autocracy, desiring full power not only to settle the war but to reconstruct American industry on a basis of universal free trade, thus giving Germany advantages she will never be able to obtain militarily.

Western Front

German Admission.

German Troops Withdrawn.

LONDON, November 1.—7.15 P.M. A wireless German official message says:—The enemy penetrated our lines southward of Deynze. Our troops northward of the Courtrai-Oudenarde railway were withdrawn to keep in touch with their neighbours on heights on both sides of Neker. Our troops on both sides of Belgrade and Semendgia have withdrawn to the north bank of the Danube.

Ground Yielded.

LONDON, November 2. A German evening official says:—Southward of Deynze we have withdrawn from further attacks by yielding ground towards the Scheidt.

Enemy Positions Penetrated.

LONDON, November 2.—1.35 A.M. Last night's French communique says:—There was fighting all day long between St. Quentin-Le-Petit and Herpy. The enemy was compelled to yield ground in the region of Bausigne Recouvrance and also westward of Herpy. The Fourth French Army the Americans co-operating, attacked this morning on the Aisne front north and south of Vouziers. On a front of twenty kilometres from eastward of Attigny to northward of Olizy, we penetrated enemy position which were stubbornly defended and carried Rilly-Aux-Bois. East of Attigny further south our troops crossing the Aisne carried Semuy and Voucy and vigorously drove the enemy back eastward over three kilometres penetrating deeply into Voucy Wood. Equally violent fighting occurred eastward of Vouziers. We gained a footing on the Alleux plateau to the northeast of Therron, reached the western outskirts of Vandy Wood and the brook eastward of Chistres. On the right we advanced beyond Falaise and carried the crests south west of Primat. Several hundred prisoners and a number of guns, including four batteries, were captured.

Maresches and Aulnoy Captured.

LONDON, November 2, 12-25 A.M. Last night's British communique says:—English and Canadian troops attacked at dawn on a six mile front southward of Valenciennes. We, after sharp fighting inflicting exceptionally heavy casualties, forced the passage of the Rhonelle, captured the villages of Maresches and Aulnoy and reached the rail line in the southern outskirts of Valenciennes. The enemy determinedly counter-attacked on the high ground westward of the Preseau-Valenciennes road. We maintained our positions on the ridge. Counter-attacks in the evening are developing northeastward and northward of Aulnoy. We took between two thousand and three thousand prisoners.

Valenciennes Captured.

LONDON, November 2.—2-30 P.M. A British communique says:—The fighting of November 1 southward of Valenciennes was very severe and continued until morning on a battle front of six miles. Large numbers of enemy were killed, many counter-attacks were repulsed and four thousand prisoners were taken. The Seventeenth Corps and Twenty-second Corps under Generals Ferguson and Godley respectively gained the high ground southward of Valenciennes and in the morning pressed forward and captured Preseau village. Northward a Canadian Corps under General Currie, after hard fighting in the outskirts of Valenciennes, have passed through the town which is wholly in our possession.

New British Offensive.

All Objectives Captured.

LONDON, October 31.—11-35 p.m. A British communique says:—The Second Army attacked this morning southward of Oudenarde and captured all their objectives and about a thousand prisoners.

Record British Air Bag

67 Machines Destroyed, 15 Felled.

LONDON, October 31, 11-35 P.M. A British aviation communique says:—Our squadrons on October 30 were intensely active on the whole front. Over three thousand photographs were taken and nearly twenty tons of bombs. Our squadrons successfully attacked an aerodrome demolishing two hangars containing machines from a low altitude. We destroyed two aeroplanes on the ground and caused many casualties to the personnel of the aerodrome by machinegun fire and by stampeding horse transport in the vicinity. Continuous air fighting, which resulted greatly in our favour, was the outstanding feature of the day. We destroyed 64 aeroplanes and drove 15 down out of control. Our nightfliers continued operations and dropped 54 tons on important rail-junctions. They shot down a German nightflier in flames. The total accounted for represents a record for a day's fighting. Eighteen British machines are missing.

Making Good Progress.

LONDON, November 1, 1-40 p. m.
A British communique says:—We took a number of prisoners in successful minor enterprises in the neighbourhood of Le Quezoy. The operation undertaken this morning southward of Valenciennes is reported to be making good progress.

Violent Artillery Fire.

LONDON, November 1, 1-4-25 P.M.
A French communique says:—There was violent artillery fire during the night in the region of Guise west of St. Fergeuse.

Heavy Fighting.

LONDON, November 1, 12-35 A. M.
Last night's French communique says:—There was heavy fighting on the western slopes of the St. Fergeuse Plateau which resulted advantageously for us. Over 120 prisoners were taken.

British Air Raids.**Good Results.**

LONDON, November 1.
The independent air force on the night of the 29th the bombed chemical factories at Worms with good effect. They attacked on the night of the 30th two aerodromes, obtaining four direct hits on hangars and starting a fire. They also attacked railways at Baden, chemical factories at Karlsruhe, and blast furnaces at Burbach with successful results. All returned.

Railways and Aerodromes Attacked.

LONDON, November 2.
The Independent Force on October 31 attacked the railway station at Bonn, the railway at Treves, and the aerodromes at Frescaty and Buhl. All returned.

Aulnoy and Presneau Captured.

LONDON, November 1.
A successful attack in Flanders achieved an advance to a depth of six miles on front of ten. We have reached the Scheldt from Berchem to Gavere ten miles south of Ghent. We advanced two miles on a front of four miles south of Valenciennes, capturing Aulnoy and Presneau and reaching the southern edge of Valenciennes which is flooded near by Venice. The French and Americans are making a combined advance towards the Meuse, progressed four miles and are nearing Buzancy.

Attack on Valenciennes.

LONDON, November 2, 5-35 A. M.
Reuter's correspondent at British headquarters, telegraphing yesterday, said:—The attack of the First and Third British armies south of Valenciennes already threatens enemy communications by the capture of the high ground south-east of the town. The enemy is resisting strongly, clearly intending to cling to this strategic pivot as long as possible. Our batteries could easily render Valenciennes untenable, but only by ruining it, and the desire to avoid damaging the town is largely responsible for prolongation of the fighting.

Violent Counterattacks Repulsed.

LONDON, October 31, 5-20 P. M.
A French communique says:—The enemy last night violently counter-attacked west of St. Fergeux. We maintained our positions. In two days our Fifth Army has taken 1,453 prisoners including one colonel of the Guard Cavalry and three battalion commanders.

American Progress.

LONDON, October 31, 6-25 P. M.
An American official communique says:—We advanced our lines northward of Garndre and occupied Belle-joyeuse farm.

Italian Front**Struggle on the Piave.****Assuming Great Proportions.**

LONDON, October 31, 10-35 A. M.
An Italian official communique says:—Our success is assuming great proportions. The routed enemy is retreating eastward of the Piave hardly able to withstand our close pressure. In the mountain front hostile masses are thronging the mountain valleys or attempting to reach the crossings of the Tagliamento. Prisoners, guns, material and depots almost intact are falling into our hands. We completed the capture of the Cosen Massif, and fighting is proceeding for the possession of the Gorge of Quero. Elsewhere we have captured the Spur between the Fallina Basin and the Piave of Consiglio. The Tenth Army has reached Livorno. We resumed our attacks in the Grappa region and carried the Col-Capelle, Col-Bonate, Ancone, Prastolan Solarola salient and Monte Spinocchia. Prisoners taken exceed 50,000 and over three hundred guns.

British Part in the Pursuit.

LONDON, 1, 12-15 P. M.
A British-Italian official communique says:—We have occupied Sacile. The Tenth Army has reached the line of the Livorno from Sacile as far as southward of Brugnet. The Third Army is advancing rapidly southward of the Oderzo-Portogruaro railway. The Fourth Army has captured many important tactical positions in the Grappa sector where the enemy is falling back. The Tenth Army's prisoners are over 13,000.

Italians Advancing Vigorously**Motta-di-Livorno Reached.**

LONDON, November 1, 7-15 p. m.
A British-Italian official communique says:—The Eleventh Italian Corps advancing vigorously have reached Motta-di-Livorno, whence the Tenth Army hold the river to the northward of Sacile.

Formidable Positions Taken.

LONDON, November 2.
An Italian official communique says:—On the Asiago plateau the Sixth Army with two Allied Divisions gained possession on November 1 of the formidable positions of Monte-Mosciagh, Monte Lengara, Monte Bal-Di Lamaletta, Sassorossa, Testitz and Lambara. Over three thousand prisoners and 232 guns were captured. The enemy's resistance in the defile of Fadalto was overcome. We entered Belluno. The Third Cavalry reached the plains northward of Pordenone between Sacile and Sittino. The infantry of the Tenth and Third armies passed the Liverza.

Battle Expanding.**Enemy in Full Retreat.**

LONDON, November 1, 8 P. M.
An Italian official communique says:—The battle is continuing and expanding. The enemy maintains intact his resistance in the Stelvio to Astico. He vacillates on the Asiago plateau and is in full retreat on the remainder of the front. Our troops are in enthusiastic pursuit and are shelling the enemy intensely. Our cavalry divisions have re-established crossings of Livorno and are marching towards Tagliente. The Sixth Army is attacking the adversary on the whole front at the end of the Brenta valley. We have occupied Feltre. Our light columns are brilliantly encircling Fadalto. Marines have reached Caorle. Prisoners are continually increasing. Over seven hundred guns have been taken and the booty is estimated at millions.

British Lines Advanced.

LONDON, November 2, 9-45 p. m.
A British-Italian official communique says:—The Tenth Army crossed the Livorno between Motta and Sacile and is now bridging the river. The Forty-eighth Division advances its lines two kilometres northward of Montecatini despite machinegun resistance.

Debate in Progress.

LONDON, October 31.
ROME.—Austria's official announcement of the evacuation of Italy comes rather late. The fact is that the retreat is a consequence of the defeat of the Austrian army after a desperate resistance. Correspondents point out that the capture of Mount Cosen resulted in cutting off Archduke Francis Joseph's group of armies from the armies operating in the mountains. A debate is in progress.

Further Progress.

LONDON, October 31, 7-15 A. M.
An Italian communique says:—Eastward of the Piave we continue to advance rapidly sweeping away enemy who vainly attempts to stem our march. Heads of our columns have reached Serravalle, Ursago, Glarina and Oderzo. Our cavalry has been launched on plains and some squadrons have entered Sacile. The third army is brilliantly overcoming strong resistance between the Piave and Montebelluna. The opening into Ponte di Piave was carried after very fierce action. We have occupied Asiago. Thousands of prisoners and many captured guns are still uncounted. We have liberated numerous Italian war prisoners whom enemy had heavily worked in lines of communication.

Further Advance Expected.

LONDON, October 31.
The Italian offensive is rapidly becoming decisive. Cavalry supported by machineguns and cars are harassing the retreating enemy and have reached the region of Sacile half way between the Piave and Tagliamento. The breach in the Piave front seems to be the result of the brilliant strategy, so successful in France, of hammering the enemy at different points and concealing the real thrust until the last moment. A further advance is expected as the struggle has assumed the character of open warfare.

Austrian Front Collapses.**Great Italian Captures.**

LONDON, November 1, 1-40 P. M.
An Italian official communique says:—Under the impetus of our Fourth Army in the Grappa region the enemy's front has collapsed. Prisoners are descending the mountains in flocks. All enemy's artillery here has been captured. The twelfth Army is advancing in the Piave Valley and the Eighth Army is descending the Piave Valley towards Belluno. Our advance-guards have entered Motta di Livorno and Torre di Mosto. Captures of prisoners, guns and booty are announced everywhere.

Salonica Front**Allies Successes.****Austro-German Forces Pursued.**

LONDON, November 2, 12-45 A. M.
A French eastern communique says:—Serbian armies continue relentlessly to pursue the fleeing Austro-German forces. The advance guards marched 160 kilometres in eight days. The first Serbian army, supported by the French and Serbian cavalry, has reached the tower defences of Belgrade and the Second Serbian army has occupied Pojega, forty kilometres from Bosnia.

LONDON, November 2.
AMSTERDAM.—A Vienna telegram states two Italian Naval Officers entered Pola Rodstead at night and mined and blew up an Austrian Drednought "the Viribus Unitis" and most of the crew were saved. No explanation has been received as to how the raid was carried out. According to a later telegram from Vienna a mine was placed alongside the hull.

LONDON, November 3.
ROME.—An official message states that it was Engineer Commander Rossetti and Surgeon Lieutenant Paroleggi who destroyed "Viribus Unitis". It is believed that both were taken prisoners.

The German-Austrian Spheres.

LONDON, November 2.
AMSTERDAM.—A message from Vienna states that the Premier, Herr Lammasch representing the Imperial regime, has informed the president of the State Council that he is empowered to hand over the government with-in the German-Austrian sphere.

The Troubles in Vienna and Budapest.**Military Prison Stormed.**

LONDON, November 1.
BERNE.—A semi-official message from Berlin states that the troubles in Vienna and Budapest broke out simultaneously. Insurgent troops in Budapest are well supplied with machine-guns and munitions and hold one of the stations, acting under orders of the Hungarian National Assembly. This outbreak was apparently provoked by an attempt of Archduke Eugene to establish a military Dictatorship. The arrest of two young officers precipitated a revolt. One was released by the crowd. The other was taken to headquarters of the Military Governor which were immediately besieged. The sentries instead of resisting, took their places at the head of the demonstrators, who then stormed the military prison and released the prisoners. Events in Vienna were more peaceable. A procession of thousands of soldiers and officers acclaiming the republic paraded in front of Parliament and surrounded the War Office. There were no disorders.

Austria-Hungary Wants Armistice.**Germany's Comrade Gone.**

LONDON, November 3 6-55 P.M.
The Press Bureau announces Mr. Lloyd George telephoned to Downing Street from Paris:—News has arrived that Austria-Hungary the last of Germany's props has gone out of the war. General Diaz signed the armistice on Sunday afternoon and the armistice comes into operation at three O'clock on Monday.

LONDON, November 3.
AMSTERDAM.—A message from Vienna states that the Prague Military Commander General Kestranex and two staff officers have been arrested by Czech-Slovak national Council for attempting a Coup d'Etat against the Council with the assistance of Hungarian troops. The latter refused to obey orders and fraternized with the Czeches.

LONDON, November 2.
COPENHAGEN.—It is officially announced that Herr Scheideemann as State Secretary has sent the Chancellor a memorandum emphasizing the necessity for the abdication of the Emperor.

LONDON, November 3.
Amsterdam.—On the occasion of the constitutional developments coming into force the Kaiser has issued a decree endorsing the decisions of the Reichstag and avowing his determination to co-operate in their full development.

LONDON, November 3.
Reuter is informed by the Foreign Office that the rumours of the abdication of the Kaiser should be received with the greatest suspicion.

AMSTERDAM.—The whole German Press is discussing Kaiser's position. Papers publish inspired statements that he intends to issue a decree consenting to the internal and political changes. A meeting of the Progressive Party at Munich passed a resolution demanding the Kaiser's abdication. The "Weser Zeitung" reports that a crowd numbering a thousand demonstrated before the palace at Stuttgart demanding the abdication of the Kaiser and the formation of the German Socialist Republic. The police dispersed them with difficulty. A meeting in Berlin of the Banking, Commercial and Industrial representatives passed a resolution to urge the Government to accept the Entente's armistice terms as it was impossible to expect the war situation to improve.

LONDON, November 2.
Mr. Arquith speaking at Cupar said:—Matters have reached a stage at which victory must be decisive. If peace is to be secured all our sacrifices will have been thrown away if we acquiesce in anything less than a peace which besides permanently crushing the present enemy's aggressive ambition renders the occurrence of such a war impossible by striking at the very root of the causes of the war. The League of Nations must be attained to but if it is to exist in a practical sense then no country can participate in partnership if its Government is based on autocracy.

LONDON, November 2.
ROME.—The Inter allied Conference at Versailles had drawn up the Austrian Armistice conditions which General Diaz has communicated to the Austrian envoys. The conditions render enemy resumption of war impossible and also prevent him from profiting by the Armistice by extricating himself from his present bad military position.

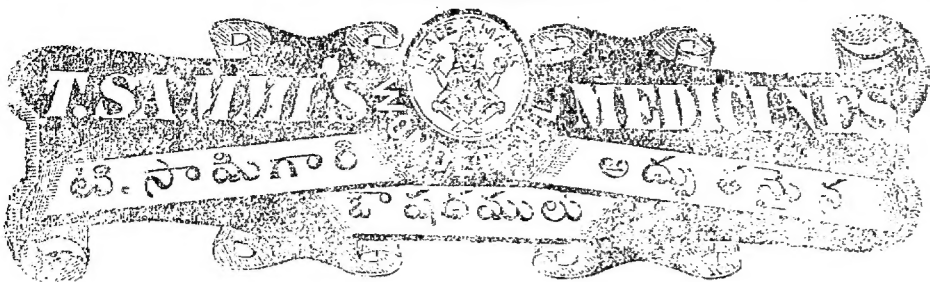
A message from Sofia states that the Council of Regency has taken charge of affairs in Bulgaria. Stambouliakov has an Army of 40000.

(ASSOCIATED PRESS.)

Congress Presidentship.**Mr. Achariar Declines.**

SALEM, November 4.
Mr. Vijayaraghavachariar wires to the Associated Press as follows:—"Salem, 4th November.—Beg to decline proposed congress presidentship and retire."
VIJAYARAGHAVACHARIAR.

యీ అవుదానములయొక్క గుణాతిశయములకు మెచ్చి యెప్పటివన్ కమటిదార్లవల్ల బంగారు పతకమును, వెండిపతకములను బహుమానములుగా నొసగబడి పున్నవి. (1117)

హిందూ తైలము:—నడుమునొప్పి, కడుపుబిరుగుట, కీళ్లవాయువు, పక్కనొప్పి, కాళ్లు చేతులు పులు, పొన్నలు వాయువు, తలనొప్పి, యింకా యితరవాయువు నొప్పలు, అతి శీఘ్రముగా స్వస్థులగును. దీని వెల 0-8-0, పెద్దదొడ్డి 2-8-0

హిందుక మాయము:—కడుపునొప్పి, కడుపులో పుగులుట, అల్సేము, ఓకిరింపు, భేది, నాంతిభేది, శిశు భేది రక్తభేది, నోటిపుండు, చండ్లనొప్పి, జ్వరము, తేలుపట్టడం, జలుబు, శ్రీలకు ఋతుకాలములందు కలిగెడు కడుపు నొప్పి మొదలయినవిన్ని యింకా కడుపులో కలిగే యే విధ చుయన నొప్పులున్న అతి శీఘ్రముగా స్వస్థులగును. దీని వెల రూ. 0-10-0, 1-2-0, 2-0-0.

జ్వరనివారీ:—సాధారణమైన దినాలపేరలు నుం దెడి జ్వరములు, చలిజ్వరములు అడవి కొండ జ్వరములు, పిత్తజ్వరములు, యింకా సలనిధములైన జ్వరములను బహు త్వరగా నివరియగును. దీని వెల రూ. 0-8-0, 0-15-0.

టె. సామి అద్భుత ఔషధశాల, 92, అణ్ణాపిళ్లపేటి, మామకాడుపేట, చెన్నపట్టణము.

జ్వర హరి

దీనియొక్క నామధేయము తెలుపుచున్న జ్వర మును హరింపట కిది సాటిలేనిదను. మలేరియా, చికు నా (యుజ్వరములను, విడిచి విడిచి వచ్చు జ్వరముల కును యెత్తినది. కొన్నిసార్లు పుచ్చుకొనుటవల్ల కలంబ చెబ్బరలు జ్వరహరివల్ల కలుగవు. కాబట్టి దీనిని నిశ్చయ ముగ జ్వరమును సమయమందును యీ ఔషధము పుచ్చుకొనిన యేలాటి చెబ్బర జ్వరమైనను చొత్తిగా నిలిచిపోవును.

ఈ ఔషధమును గూర్చి వ్రాసిన ఆశీర్వాదలలో నొకరి యొక్క ఉత్తరము:—

నటీలు (అటార్ని-అట్-లా) మంబాట్ హిందూ రంగ్ గారు వ్రాసిరి:—మియొక్క జ్వరహరి జ్వర ములను వదుర్చుటయందు ఆమోఘమైన ఔషధ మని మిక్కిలి సంతోష పూర్వకముగా తెలిపించెదను. వర్షా కాల మారంభమందు సాల్ సెటిలో నుండు నా గ్రామ ములలో కూలిలకు అంటుజ్వరము వ్యాపించి బీదించు చుండగా, మోర్ని వారియొక్క జ్వరహరినికొని జ్వర పీడితులకు ఉచితముగా నివ్వబడి స్వల్పకాలములోనే వీరందరు స్వస్థుల చెందిరి.

ఇప్పుడే ఒకసీసాను కొనుము.

ప్రతి ఔషధపాత్రలలోను వర్తకుల వద్దను దొరకును సీసాఒకటికీ వెల రూ. 8, రూ. 1, 1-8-0, 2-12-0, 11.

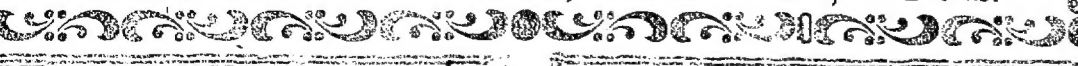
మీకు ఈ ఔషధం దొరకడం కష్టమైన యెడల నేరుగా యీ క్రింది విలాసమునకు వ్రాయుము.

=====

హెక్టర్ గేట్ ఇండియన్ రెమిడిస్ కంపెనీ,

టెన్, బొడక్ అండు కంపెనీ, ఏజెంట్లు, 15, అరమనకార వీధి, మదరాసు.

(1122) Agents: Oakley, Bowden & Company, 15, Armenian Street, MADRAS.

కీర్తిశేషులయన గోపాలకృష్ణ గోకతగారి చ... రంగుల చిత్ర పటము ప్రతి 1-3 0-1-0 12 ప్రతులకు 0-9-0. సి. వి. ఖగ్గులు ప్రత్యేకము. ఆంధ్రప్రదేశ్ కావ్యాలయము, పోస్టుబాక్సు 212 మదరాసు.

ఆంధ్రోద్యమము. మొదటి మేధాంధ్ర మహాపాఠశాలయందుండి సాక్షాత్ సంఘాధ్యక్షులు, పూర్వజ్ఞులు, యువస్వామి, నాయక, వారి విశ్రేణులు, పూర్వీకావ్యములను, The హిందూ 1-3-0. పోస్ట్ బాక్సు 1-3-0. ఆంధ్ర ప్రదేశ్ కావ్యాలయము, 1, రింగాలబడిపేటి, మదరాసు.

పారిశ్రామిక సంఘము.

సంఘమువారినూచనలు మొత్తముమీద జేతమున కెంత యు లాభకారులుగా నున్నవి. అయినను మనకు మాత్ర మవి కొత్తవి కావు. ఆ వేక సంవత్సరములనుండి వానిని మనకు ప్రసా దించుచుని యెంతయో యాంక్షతోనము చేసియున్నాము. ఆం షోళనము కృతమైనది. ప్రకృతము సంఘమువారి నూచనలు అటుల కృత్యములైపోక, కార్యరూపమున బెట్టి బడు నని యొక విధముగ తలంచుచున్నాము. వీనిని కార్యరూపమున బెట్టు టకు లక్షలతోబడి ద్రవ్యము కాలయు నని నివేదకము వాకొ నుచున్నది. అది యొక్కడినుండి వచ్చు నను ప్రశ్న ఆలోచ నీయును.

పరిశ్రేణుల సుదృఢింపటకు ప్రభుత్వమునందు ప్రత్యేక ముగా కొన్ని కాఖలు ప్రారంభింపవలయు నని సంఘము వారు తెలుపుచున్నారు. జేతములలో పరిశ్రమలయందు అభిరుచి కలగజేయుటకు ప్రారంభవిద్యను, సాంకేతికవిద్యను జేతమున వెదజల్లవలయునని కోరుచున్నారు. ఈ నూచనలు కార్యరూపమున బెట్టగాని మనజేతము పరిశ్రమాఖి వృద్ధికి ముందంజ వేయజాలదని సంఘమువారిగో మే మేకీభవించు చున్నాము. కాని వీరికంతయు ఎంతయో ద్రవ్యముకావల యును. ప్రకృతము భారతజేతము ఔషధములచే అడ్డగతిపా లించుచున్నది. జంతుల కట్టుబట్టలేక, లిసకూడలేక మలముల మాడుచున్నారు. అడ్డగతిలో ఈ ద్రవ్యము మన కేలాగున సుచకూరగలదు ?

మనకు కావలసినదైతము తిరిగితులనించనా వేయబడి నది. సాంకేతికవిద్యా ప్రాత్యాహమునకు, పరిశ్రమ మూలనిధికి 150లక్షలు కావలసియున్నవి. క్రొత్తక్రొత్తపన్నుల, మూలక యున ఈ ఖర్చులకు మనము భరింపవలయు. సంఘమువారు చెప్పవలసినవిషయము చాల అద్భుతముగనే యున్నవి. వారే ద్రవ్యసంపాదన మనకు మూలసాధనములు తెలిపియుండిన యె డల కొంతవఱకుగనే యాంక్షము.

కమిషనువారికొకటి, జేతమున కావలసినంత ద్రవ్య ముకలదు. కాని పరిశ్రమల సుదృఢమునకు ప్రాత్యాహము లేదని నాకోరుచున్నారు. జేతమున ఎవరివద్దగ వైకమున్నది? జమీందారులవిషయము చూత మన్న తమ ఆశ్చర్యము తీర్చు కొనుటకే ఒక దమ్మిడియైన వాయొద్దలేదు. రయితుల యొద్ద చూతమనయెడల, వారిలో నూటికి ఎనుబదిమంది తిను టకు ఒక్కపూటకే అన్నములేక మలముల మాడుచున్నారు. మవ్వలరగలివారల స్థితిగతులు బహుశోచనీయుగా నున్నవి. అందువలన సంఘము మనమీద లేని నేర మోపించుట మంచి ది గాదు. మనకు కావలసినదినైకము. ఇదియేఆలోచననీయును. జేతములో పారిశ్రామిక ధనాగారముల నెలకొల్పవలయు ననుచున్నాము. ద్రవ్యములేనిది ధనాగారము సంస్థాపించుట కష్టతరము.

ఈ విషయమై సంఘమువారి గొకమాటయైన చెప్పిన వారు కారు. ఈ పారిశ్రామికలన వారు నూచించిన ప్రతి విషయమును మనకు లాభకారి కావాలి. (అన్యతవిజారు ప్రతీక).

రైస్ మిల్లు ఏలం నోటిను.

తెనాలిలో వుండే శ్రీ వేణుగోపాల రైసుమిల్లున్నది. అందలి యాకత్తు మిషన్లన్నవి, అది కట్టబడియుండే ను మాకు 10250 చదరపుగజముల స్థళమున్నది. బిల్డింగులు, కొట్లు న్ను ఎరులను 15, 16, 17 వ తేవులకు తెనాలి గ్రామములో లిక్విడేటరుగారివల్ల యెలం వేయబడును. ఏలం సాధువారు 500 మాపాయలు ధ గా వ తు యుంచవలెను. తపికిలన్నది, ఇంకా యిక్కడ మేషక్ కావలసినవారు మా ఆఫీసులో కనుక్కొనవచ్చును.

28-10-19 } సి. వి. సుబ్రహ్మణ్యం, తెనాలి. } లిక్విడేటరు.

క్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును. TOHFAPROSH WATCH & Co, Dealers in Watches Materials, Tools BHENDI BAZAAR, Post No. 9, BOMBAY. (821) ఉత్తరములు అంగ్లభాషలో (వాచనలయము).

